

# అగ్నిహోత్ర మంత్రార్థ పీఠిక

(నిత్యాగ్నిహోత్ర మంత్రములకు తెలుగు వివరణ)

కించిత్పరిష్కృతమ్



సంకలనం :

కప్పగంతు పద్మనాభ శర్మ

కప్పగంతు శివసీతారామ హవీర్యాజి









జగద్గురువుల దివ్య ఆశీస్సులతో





వందేగురుపరంపరామ్  
తాతగారికి, గురువుగారికి అంకితము



## ఆముఖము

కాండ ద్వయోపపాద్యాయ కర్మ బ్రహ్మ స్వరూపిణే| స్వర్గాపవర్గ  
రూపాయ యజ్ఞేశాయ నమో నమః

"వేదోఖిలో ధర్మమూలమ్"వేదమే సమస్త ధర్మములకు మూలము. వేదము ప్రధానముగా ఇష్టప్రాప్తి, అనిష్ట పరిహారముల కొరకు అలౌకికమైన ఉపాయము చెబుతున్నది. ఏమిటి ఆ ఉపాయము అంటే." వేదో నిత్యమధీయతామ్|తదుదితం కర్మ స్వనుష్ఠీయతామ్|" అని వేదమందు చెప్పబడినటువంటి కర్మాచరణ వలన సమస్త జీవకోటికి యోగక్షేమములు కలుగుతాయి అని తెలియచేస్తూ ఉన్నది.

"వేదిమాహుఃపరమంతం ప్రృథివ్యా

యజ్ఞమాహుర్భువనస్యనాభిమ్|"భూమండలంలో కెల్లా ఉత్కృష్టమైన ప్రదేశం యజ్ఞవేది అని ,యజ్ఞము లోకమునకు నాభి వంటి ప్రాణాధారమైనదని, అందువలన తప్పనిసరిగా యజ్ఞానుష్ఠానం చేయాలి అని చెబుతూ ఉన్నది. "యజ్ఞేనదేవేభ్యః" "ఆశ్వినం ధూమ్ర లలామమాలభేత్" వంటి శృతులు యజ్ఞమును బ్రాహ్మణుడు ఆవశ్యముగా, విధిగా చేయవలెనని, లేనిచో ఋణాపాకరణము జరుగదని, దౌర్బాహ్యణ్యము కలుగుతుంది అని, యజ్ఞము యొక్క ఆవశ్యకతను, నిత్యత్వమును విధిస్తూ ఉన్నవి. యజ్ఞము చేయని బ్రాహ్మణుడిని ఋషులు ఘోరంగా శపిస్తారు అని కూడా శృతులలో చెప్పబడి ఉన్నది. అట్టి యజ్ఞములు ఎలా చేయాలి అంటే ఉపనయనము అయిన తర్వాత" బ్రాహ్మణేన నిష్కారణో ధర్మః షడంగో వేదోధ్యయో జ్ఞేయశ్చ" "స్వాధ్యాయోధ్యేతవ్యః" వంటి శృతి స్మృతులు బ్రాహ్మణుడు ఆవశ్యముగా షడంగ సహిత అర్థ జ్ఞాన సహిత వేదాధ్యయనము చేయవలెనని విధిస్తూ ఉన్నవి. "జ్ఞాత్వా కర్మాణి కుర్వీత్" "యదేవ విద్యయా కరోతి తదేవ వీర్యవత్తరం భవతి"వంటి వాక్యములు సాంగోపాంగ అర్థజ్ఞాన సహితముగా కర్మానుష్ఠానము చేస్తేనే సత్ఫలితములు వస్తాయని స్పష్టము చేస్తూ ఉన్నవి. కావున అధ్యయనం లేని కర్మానుష్ఠానము కానీ, కర్మానుష్ఠానము లేని అర్థ జ్ఞానము కానీ , రెండూ కూడా సంపూర్ణ ఋణాపాకరణము చేయవు. కేవల కర్మానుష్ఠానము వలన కనీసం లోకమునకు కొద్దిగా భౌతిక ప్రయోజనము అయినా ఉన్నప్పటికినీ అర్థజ్ఞానముకలిగి, కర్మానుష్ఠాన సమయములో ఆ అర్థమును భావన చేస్తూ కర్మ చేయుటయే సంపూర్ణ ఫలితమును ఇస్తుంది . అట్టి అర్థమును కనీసము కర్మానుష్ఠాన మంత్రములకైన తెలుసుకొనుటకు మాకు, శ్రద్ధాశువుకు కొంతమందికైనా ఉపయుక్తముగా ఉంటుందని "అగ్నిహోత్రం యజ్ఞానామ్" సమస్త యజ్ఞములకు కూడా



అగ్నిహోత్రము మొదటిది, ప్రధానమైనది కావున ముందుగా అగ్నిహోత్ర మంత్రముల తాత్పర్యములను సూత్ర మంత్రములతో సహితముగా ఆంధ్ర భాషలోకి అనువాదం చేద్దామని ఈ ప్రయత్నం చేసాము .ఇందులో యజుర్వేద మంత్రములకు, మరియు సూత్ర మంత్ర గత కొన్ని పదములకు,సాయనాచార్య భాష్యానుసారము గా, సూత్ర మంత్రములకు సాహిత్యము, స్వబుద్ధి ,చెండపాయనము ఆధారముగా యథాశక్తి, యథామతి అనువాదం చేయుట జరిగినది( చెండ పాయనము చూచుటకు ముందుగానే సూత్ర మంత్రములకు తాత్పర్యము వ్రాయుట జరిగినది. తరువాత ఆ గ్రంథము చూసి,అందున ఉన్న సూత్రమంత్ర తాత్పర్యములకు, మేము వ్రాసిన తాత్పర్యముకు భేదము ఉన్నవి కొన్ని తాత్పర్యములు రెండు కూడా ముద్రించుచున్నాము గ్రహించగలరు.) అనువాద క్రమంలో భావము అవగతమగుటకు, ప్రధాన అర్థమునకు బాధ లేకుండా కొన్ని పదములు కూర్చుట, మార్చుట జరిగినది.పెద్దలు పరిశీలించి, గమనించి లోపాలోపములను అనుగ్రహ బుద్ధితో మాకు తెలియపరిచినచో, సరిచేయగలమనీ, అలాగే దీనికి రెండవ భాగముగా సూత్రమును ఆంధ్ర భాషలోకి అనువాదము చేయుట, మరియు అగ్నిహోత్ర ప్రాయశ్చిత్తములు కలిపి ఇంకొక గ్రంథము చేద్దామని ఆలోచన ఉన్నది .ఆ కార్యము కూడా పూర్తిచేయగలుగుటకు ఆశీర్వదించి, ప్రోత్సహించి, సహకరించి వలసినదిగా ప్రత్యేకంగా కోరుకుంటున్నాము. ఈ గ్రంథమును మా తాతగారైనటువంటి విశ్వవిఖ్యాత శ్రాత పండితులైనటువంటి కప్పగంతు సుబ్రహ్మణ్య చయనులు గారికి ,అలాగే చిన్నప్పటినుంచి కూడా చాలా శ్రమపడి మాకు సాహిత్యము, వేదార్థము చెప్పినటువంటి మహనీయులు, మా గురువులు, మంగిపూడి వెంకట శాస్త్రి గారికి అంకితము చేస్తున్నాము. మా గురువులే కనక మాకు ఈ విద్య చెప్పకపోయి ఉంటే, ఈరోజు కనీసం ఆ పుస్తకములను చూచుటకు కూడా మాకు అవకాశం, అర్హత ఉండేది కాదు. తాతగారి, గురువుగారి నాన్నగారి, అనుగ్రహం వలన మాత్రమే ఈ పని చేయగలిసాము. మాకు ఏమాత్రం పాండిత్యం గాని అర్హత కానీ లేదు ఇందులో ఏమైనా గ్రహించదగ్గ మంచి విషయము ఉంటే తాతగారి, గురువుగారి, నాన్నగారి ఆశీర్వచనము, కృషిఅనీ, లోపములన్నీ మా అజ్ఞానము అని సవినయంగా మనవి చేస్తూ , మాకు సహకరించి, ప్రోత్సహించిన పండితులకు అనేక నమస్కారములతో ,శ్రద్ధాఘ్రువుకి ఈ గ్రంథము కొంతవరకైనా ఉపకరిస్తుందని భావిస్తున్నాము

ప్రణామములతో

కప్పగంతుయజ్ఞ వెంకట పద్మనాభ శర్మ

కప్పగంతు వెంకట శివ సీతారామ హవిర్యాజి



# అగ్నిహోత్రమంత్రార్థదీపిక

ఇందులో కొన్ని సూత్రమంత్రములకు చొడ అని ఉన్నవి ఆ గ్రంథమునందు గల తాత్పర్యముగా, తా అని ఉన్నవి మేము వ్రాసినవిగా గ్రహించగలరు

మం-ధృష్టి రసి బ్రహ్మయచ్చ|

తా- ఓ ధృష్టి నీవు అంగారములను ధరించగల, సామర్థ్యము కలిగి ఉన్నావు. కావున నిన్ను తీసుకుంటున్నాను. తద్వారా దక్షిణాగ్ని, ఆహవనీయముల విహరణకు తోడ్పడి, మంత్రయుక్తమైన, అగ్నిహోత్రానుష్ఠానము ను నాకు పొందించగలవు.

మం:సుగార్హపత్యో విదహన్నరాతీరుషసశ్చేయసీ శ్చేయసిర్దధత్|అగ్నే సపత్నాగ్ం అపబాధమానో రాయస్సోషమిషమూర్తమస్మాసు ధేహి

తా: శోభనమైన, మంగళప్రదమైన గారహపత్యాగ్ని మా అంతర్బహి శ్శత్రువులను విశేషముగా దహిస్తూ ఉన్నదై ,రోజు రోజుకూ అనేక శ్రేయస్సులను కలుగచేస్తూ ఉన్నది. అట్టి ఓ గార్హపత్యాగ్ని! నీవు మా అంతర్బహి శత్రువులను భాధిస్తూ మాకు ధనమును, అన్నమును, బలమును పుష్టిని ,ఇవ్వగలవు.

మం:ఉద్బుధ్యస్వాగ్నే ప్రతి జాగృహ్యేనమిష్టాపూర్తే సగ్ం సృజేథామయంచ| అస్మిన్ సదస్థే అధ్యుత్తరస్మిన్ విశ్వేదేవా యజమానశ్చ సీదత

తా: ఓ అగ్ని నీవు మమ్ములను అనుగ్రహించుట కొరకు సావధానుడివై ఉండు, అట్లే ఈ యజమానిని కూడా అగ్నిహోత్ర కర్మ యందు సావధానుని చేయుము, శ్రద్ధ కలిగించుము, మీరు ఇరువురు(, యజమాని కర్మ ద్వారా, మరియు నీవు ఫల ప్రదానము ద్వారా) ,శ్రౌత స్మార్త కర్మఫలములైన సకల శ్రేయస్సులను సంపాదించురు గాక, ఓ సమస్త దేవతలారా మీరు ,యజమాని కూడా ఈ ఉత్కృష్టమైనటువంటి అగ్నిహోత్ర కర్మ యందు ప్రవేశించురు గాక

మం:ఓముద్ధర

తా:అంగీకరించుచున్నాను. అగ్నిహోత్రము పైకితీయుము

మం:వాచాత్వాహోత్రా ప్రాణేనోద్ధాత్రా చక్షుషాధ్వర్యుణా మనసా బ్రాహ్మణా  
శ్రోత్రేణాగ్నిధైతైస్వా పంచభిరైవైర్ ఋత్విగ్భిరుద్ధ రామి

తా: ఓ ఆహవనీయాము కొరకైన అగ్ని! వాక్కు అనేహోత, ప్రాణము అనే ఉద్ధాత  
,చక్షస్సు( దృష్టి) అనే ఆధ్వర్యుడు, మనస్సు అనే బ్రహ్మ,శ్రోత్రము అనే ఆగ్నిధుడు  
అను ఈ ఐదైన దేవఋత్విగ్రూప ఇంద్రియముల సహాయము తో నిన్ను పైకి  
తీస్తున్నాను.

మం:ఓం భూర్భువస్సువరుద్రియమాణ ఉద్ధర పాష్మనో మా యదవి విద్వాన్  
యచ్చవిద్వాగ్ంశ్చకార| అహ్ం& రాత్ర్యా యదేనః కృతమస్తి పాపగ్ం  
సర్వస్మాన్మోధ్యతోముంచ తస్మాత్|

తా:పృథివి,అంతరిక్ష,దివో రూపమైన ఓ ఆహవనీయాగ్ని' నీవు పైకి తీయబడుతూ  
ఉన్నవాడివై, తెలిసి తెలియక ఏదైనాపాపములను నేను ఆచరించియున్ననూ అట్టి  
పాపముల నుండి నన్ను ఉద్ధరించుము .అట్లే నీవు ఉద్ధరింపబడిన వాడివై పగటి  
యందు ,రాత్రి యందు నేను చేసిన పాపములు ఏవైతే ఉన్నవో ఆ పాపములన్నింటి  
నుండి నన్ను వేరు చేయుము.

మం:అగ్నిపతయేగ్నయే మేవిధ్యగ్నిపతయేగ్నయే మే మృడ|  
అమృతాహుతిమమృతాయాంజుహోమ్యగ్నిం పృథివ్యామమృతస్య జితైర్జి|  
తయానంతం కామమహం జయాని ప్రజాపతిర్యం ప్రథమౌజిగాయాగ్ని మగ్నోస్వాహా

చౌడ: ఓ ఆహవనీయమా! యజమానినైన నా కొరకున్నూ, గార్హపత్యము కొరకున్నూ  
అనుకూలము తెలుసుకొనుము .తెలుసుకొని యజమానినైన నా కొరకున్నూ,  
గార్హపత్యాగ్నికి కూడా సుఖము సంపాదించుము .క్షయము లేనిదైనటువంటి ఆహుతి  
రూప అగ్నిని, క్షయము లేనిదైన ఆయతనమందు ,అక్షయమైన సుఖప్రాప్తి కొరకు  
ఉంచుతాను. అట్టి ఆహుతి చేత అక్షయమైన కర్మఫలమును పొందగలను.  
ఆహవనీయాయతనము నందు ఉంచుతున్నాను

తా: ఓ గార్హపత్యాగ్ని' ప్రధాన ఆహుతులకు స్థానమైనదికావున అగ్నిపతి  
అయినటువంటి ఆహవనీయము కొరకుగా నా ప్రణయనమును తెలుసుకొనుము.  
అట్టి ఆహుతుల ద్వారా అగ్నికి, ఫలము ద్వారా నాకు కూడా సుఖము కలుగుగాక,  
అమృత మువలె ప్రీతికరమైన ఆహుతిద్రవ్యమును , ఫలము ద్వారా మరణ



రాహిత్యమునుకలుగజేయునదైన ఆహవనీయాగ్నియందు హోమము చేస్తాను కావున, అట్టి అప మృత్యువును జయించుట కొరకు ఆహవనీయాయతన స్థానమైన భూప్రదేశమునందు ఈ అగ్నిని ఉంచుతాను. అట్టి అమృతాహుతి చేత అనేకములైనటువంటి కోరికలను నేను పొందుతాను. ఈ ఆహవనీయము ఎట్టిదంటే పూర్వము ప్రజాపతి మొట్టమొదటిసారిగా ఏదైతే అగ్నిని సృష్టించి ఆ అగ్ని యందే స్వాహా అని హోమము చేసి ప్రీతి పరిచాడో అదియే ఆహవనీయాగ్ని.

మం: అగ్నేసంరాడజైకపాదాహవనీయ దివఃపృథివ్యాః పర్యంతరిక్షాల్లోకం వింద యజమానాయ పృథివ్యాస్త్యా మూర్ధన్యాదయామి యజ్ఞయేలోకే యోనో అగ్నే నిష్ఠ్యోయోనిష్ఠ్యోభిదాసతీదమహం తంత్వయాభి నిదధామి.

తా: ఓ అగ్నీ, మంచికాంతి కలవాడా, ఆదిత్యస్వరూపా, ఆహవనీయాగ్నీ' ఈ యజమాని కొరకు స్వర్గము నుండి ,పృథివి నుండి, అంతరిక్షం నుండి, మూడులోకముల యందు కూడా సుస్థిరమైన స్థానమును పొందించుము. నిన్ను భూమికి శిరస్థానీయమైన ప్రధానాహుతి స్థాన భూతమైన ఆహవనీయాయతనమునందుఉంచుతున్నాను .ఓ అగ్నీ' ఎవరైతే మా యొక్క శత్రువు ఉన్నాడో, ఎవరైతే ద్వారా అకారణముగా హింసిస్తున్నాడో అట్టి శత్రువును నేను ఈ ఆహవనీయాయతనమునందు నీతోపాటుగా అభి ముఖముగా కింద ఉంచుతున్నాను

మం: విశ్వదానీమాభరంతోనాతురేణ మనసా| అగ్నే మా తే ప్రతివేశా రిషామ

తా: ఆహుతి ద్వారా సమస్త ఫలములను ఇచ్చునట్టి ఇధ్మమును ఎట్టి (కష్టము)తోందర ,అశ్రద్ధ లేని మనసు కలిగిన వాడనై అరణ్యము నుండి తీసుకు వస్తున్నాను. కావున ఓ అగ్నీ నీ పరిచర్య ద్వారా, నీకు దగ్గరగా ఉన్నవారమై ఎటువంటి హింసను(నాశము) పొందము.

మం: ఓం భూర్భువస్సువః తత్సవితుర్వరేణ్యం భర్గోదేవస్య ధీమహి| ధియోయోనః ప్రచోదయాత్

తా: మూడు లోకములకు కూడా ప్రేరకమయిన గొప్పదైన, కోర దగినదైన సవిత్తు దేవత యొక్క తేజస్సును ధ్యానము చేస్తున్నాను .ఆ సవిత అగ్నిహోత్ర కర్మ యందు నాబుద్ధిని చక్కగా ప్రేరేపించు గాక.. సమిధలు శుద్ధి అగుగాక



మం:యదగ్నే యానికాని చాతే దారూణి దధ్మసి| తదస్తు తుభ్యమిద్ధృతం తజ్జాషస్య  
యవిష్ఠ్య.

తా:ఓ గార్హపత్యాగ్నీ!నీ కొరకు అరణ్యము నుంచి తీసుకు వచ్చినటువంటి  
,చీల్చబడనంటికొన్ని సమిధలు ఏవైతే ఉన్నాయో, అవన్నీ కూడా నీకు ఘృతము వలె  
ప్రీతికరములు అగుగాక .ఓ అత్యంత యువకుడివైన గార్హపత్యాగ్నీ! ఆ సమిధల  
వలన నీవు ప్రీతి చెందగలవు

( ఈ మంత్రార్థములో చీల్చబడనటువంటి సమిధలు అని ప్రత్యేకంగా చెప్పారు.  
కావున చీల్చని(కొట్టని) సమిధలు వాడటం మంచిది అని దీన్ని బట్టి మనం  
తెలుసుకోవచ్చు.)

మం:యదత్యుపజిహ్వీకా యద్వమ్రో అతి సర్పతి|సర్వంతదస్తు తే తుభ్యమిద్ధృతం  
తజ్జాషస్య యవిష్ఠ్య.

తా:ఓ దక్షిణాగ్నీ! అరణ్యము నుంచి తెచ్చినటువంటి సమిధలలో ఏదైనా సమిధ  
కారు చిచ్చు చేత కొద్దిగా దహింపబడినదైనప్పటికిన్నీ, మరియు కీటకాదుల చేత  
కొద్దిగా భక్షింపబడినప్పటికిన్నీ.అట్టి లోపము పూరింపబడినదై ఆ సమిధలు కూడా  
నీకు ఘృతము వలె ప్రీతికరములు అగుగాక

మం:రాత్రిగ్ం రాత్రిమప్రయావం భరంతోశ్వాయేవతిష్ఠతే ఘాసమస్మై| రాయస్సోషేణ  
సమిషామదంతోగ్నీ మా తే ప్రతి వేశా రిషామ.

ఓ ఆహవనీయాగ్నీ! మేము నీ అనుగ్రహముతో నీ దగ్గర ఉన్నవారమై, ధనము  
,అన్నము ల యొక్క పుష్టి చేత సంతోషిస్తూ ఉన్నవారమై , ఎలాగైతే  
ఉత్తమమైనటువంటి అశ్వమునకు రోజు విడువకుండగా ఆహారం అందిస్తామో, ఆ  
రకముగా ప్రతి రోజు కూడా నీకు సమిధలు ఇస్తున్నవారమై ఎప్పటికీ కూడా  
ఎటువంటి హింసను మేము పొందము

మం:అగ్నే గృహపతే శుంధస్య

తా: గృహములను రక్షించు వాడవైన ఓ గార్హపత్యాగ్నీ! ఈ  
పరిసమూహనముచేతనీవుశుద్ధిగాప్రకాశితుడవుగాఉండుగాక.

మం:అగ్నే వహ్నే శుంధస్య



తా: హవ్య, కవ్యములను కూడా విశేషముగా పొందించు ఓ దక్షిణాగ్ని ఈ పరిసమూహనముచేత నీవు శుద్ధిగా, ప్రకాశితుడవుగా ఉండుగాక

మం: అగ్నే సమ్రాట్ శుంధస్వ

తా: విశేష దీప్తి కల ఆహవనీయగ్ని ఈ పరిసమూహనముచేత నీవు శుద్ధిగా, ఇంకా ప్రకాశితుడవుగా ఉండుము

మం: ఇడాసీవ్రతభృదహంనావుభయోర్వృతం చరిష్యామి|  
సురోహిణ్యహంనావుభయోర్వృతం చరిష్యామి| ఇడ ఏహి మయిశ్రయస్వేరవీహ్యదిత  
ఏహి గౌరేహి శ్రద్ధ ఏహి సత్యేనత్వాహ్వయామి

తా: ఓ అగ్ని హోత్రధేనువా అగ్నిహోత్ర హవీరూపమైన, క్షీరాది అన్నములకు సాధనమయి ఉన్నావు. నేను హవిస్త్యాగరూప అను అగ్నిహోత్ర అను వ్రతము చేయు యజమాని అయి ఉన్నాను. నేను మనిద్దరి కొరకు అగ్నిహోత్రము చేస్తాను. మంచి సంతానము మరియు వర్ణముకలదానా నేను మనిద్దరి కొరకు అగ్నిహోత్రము చేస్తాను, క్షీరాది అన్న ప్రదానురాలా ఇటు రమ్ము అగ్నిహోత్రము కొరకు నాతో కలుపుము. అగ్నిహోత్ర ఫల రూపవృష్టి ద్వారా వ్రీహ్యద్యన్నములను ఇచ్చుదానా ఇచ్చుదానా, ఎవరి చేత హింసింపబడని దానా, కామధేను రూపమా, కర్మ యందు శ్రద్ధ కలగజేయుదానా, విశ్వాస రూపమా ఇటు రమ్ము అగ్నిహోత్రము చేయుటకు. అంతకరణ శుద్ధి కలిగిన సత్య వాక్కుతో నిన్ను పిలుస్తున్నాను

మం: ఇయమసి తస్యైస్తేగ్నిర్వత్సస్సామే స్వర్గంచ లోక మమృతంచ ధుక్ష్య

చౌండ: ఓ వేది దేశమా? నీవు పృథివి రూపమై ఉన్నావు. అట్టి నీకు ఈ అగ్ని వత్స వంటి వాడు .నా కొరకు స్వర్గలోకమున్నూ, అక్షయమైనటువంటి బ్రహ్మలోకమును కూడా సంపాదించుము

తా: ఓ ధేనువా ఈ వేదిప్రదేశము నీ రూపము అయి ఉన్నది. అట్టి వేదిరూపము గల నీ యొక్క వత్స అగ్ని రూపమై ఉన్నది. అట్టి అగ్నిరూపవత్స కర్మఫలము ద్వారా మరణరాహిత్యము , స్వర్గము ఇచ్చుగాక

మం: పూషాసి



తా: పుష్టి కలిగించే దానివి అయి ఉన్నావు

మం:అయిక్లావః ప్రజయా సగ్ం సృజామి రాయస్సోషేణ బహులా భవంతీః| ఊర్జం  
పయః పిన్వమానా ఘృంతంచ జీవో జీవంతీరుపవస్సదేయమ్.

తా: ఓ గోవులారా (ఇక్కడ బహువచనం గౌరవార్థం) మిమ్ములను దూడతో  
కలుపుతున్నాను. మీరు ఎట్టివారంటే రోగము లేనివారు , మా యొక్క క్షీరాది  
సంపదల వృద్ధికి కారణభూతులై ఉన్నారు. బలము, సారవంతమైన క్షీరమును  
తద్వారా ఘృతము ఇస్తున్నారు. మీ అనుగ్రహము వలన నేను చిరంజీవినై  
,రోగరాహిత్యము వలన చిరంజీవులైన మిమ్ములను సేవిస్తున్నాను.



మం:ద్యౌశ్చేమం యజ్ఞం పృథివీచ సందుహతామ్ ధాతాసోమేన సహవాతేనవాయుః|  
యజమానాయ ద్రవిణం దధాతు

తా: స్వర్గము, పృథివి(ద్యావాపృథివి) ఈ ఇద్దరు దేవతలు అగ్నిహోత్ర  
సాధనమైనటువంటి పాలు పితుకుదురు గాక .అట్లే ఓషధులకు రాజైన సోముడితో  
కూడుకున్న ధాత, ప్రాణవాయు రూపముగా ఉన్న వాయువు వీరు కూడా  
పితుకుదురు గాక. అనగా బహుక్షీరములు ఇచ్చుటకు అనుగ్రహింతురు గాక..మిగతా  
అందరూ దేవతలు యజమానికి ప్రజా,పశు ధనమును ఇచ్చుదురు గాక.

ఉథ్సందుహన్తి కలశం చతుర్బిలమిదాందేవీం మధుమతీగ్ం సువర్విదమ్|తదిన్ద్రాగ్ని  
జిన్వతగ్ం సూన్యతావత్తద్యజమానమమృతత్వేదధాతు.

తా: పాలు పితికేవారు ఆవుయొక్క కలశము వంటి పొదుగును పితుకుతున్నారు. ఆ  
కలశం ఎట్టిదంటే క్షీర ధారలు గల నాలుగు స్తనములు కలది. ఆవు ఎట్టిదంటే మంచి  
ప్రకాశము గలది ,మధురమైన, రసవంతమైన క్షీరము గలది. స్వర్గమును  
పొందించునది. అట్టి ఆవు క్షీరములను ఇంద్రాగ్నులు అందరు దేవతలకు ప్రీతి కరము  
చేయుదురు గాక. ఆ క్షీరములు ఎట్టివంటే అందరూ మనస్ఫూర్తిగా మధురములు అని  
పలుకుతూ ఉంటారు అట్టివి అక్షీరములు. అవి యజమానిని కర్మఫలము ద్వారా  
స్వర్గమునందు ఉంచు గాక.

మం:విద్యుదసి విద్యమే పాప్మానమృతాత్సత్యముపైమి|మయి శ్రద్ధా

తా: ఓ అగ్ని నీవు పాపము నుండి వేరు చేయు వాడివి అయి ఉన్నావు. నన్ను  
పాపము నుండి వేరు చేయుము. అగ్నిహోత్రము చేయవలెను అనే మానసిక  
సంకల్పము నుండి మంత్రాత్మకమైన ,సత్యమైన అగ్నిహోత్ర కర్మను పొందుతున్నాను.  
నాయందు శ్రద్ధ కలగజేయుము.

మం:ఋతంత్యా సత్యేన పరిషించామి



తా: సాయంత్రం పూట ఆదిత్యుడు అగ్నిలో ప్రవేశిస్తాడు కావున అగ్నివైన నిన్ను ఆదిత్యునితో చుట్టూ తడుపుతున్నాను.( కలుపుతున్నాను)

మం:సత్యంత్వరేన పరిషిందామి

తా: ఉదయిస్తున్న సూర్యుని అనుసరించి అగ్ని యొక్క తేజస్సు సూర్యునిలో ప్రవేశిస్తుంది కావున ఆదిత్య రూపమైన నిన్ను అగ్నితో చుట్టూ తడుపుతున్నాను. (కలుపుతున్నాను)

మం:యజ్ఞస్య సంతతిరసి యజ్ఞస్యత్వా సంతతిమను సంతనోమి

తా: ఓ ధారా నీవు అగ్నిహోత్రమునకు అవిచ్ఛిన్న సంతతి కలుగజేసే దానివి అయి ఉన్నావు. అట్టి అవిచ్ఛిన్న అగ్నిహోత్రము యొక్క సంతతి కోసము నిన్ను ఇక్కడ ఉంచుతున్నాను

మం-ధృష్టి రసి బ్రహ్మయచ్ఛ|

తా- ఓ ధృష్టి నీవు అంగారములను ధరించగల, సామర్థ్యము కలిగి ఉన్నావు. కావున నిన్ను తీసుకుంటున్నాను. తద్వారా హవిస్సు తయారు చేయుట కొరకై తోడ్పడి, అగ్నిహోత్ర హవిస్సును నాకు పొందించగలవు.

మం:భూతకృతస్థాపోధం జన్యం భయమపోధాస్సేనా అభీత్వరీః.

చౌండ:ఓ అంగారములారా పాకము ద్వారా పృథివి, మొదలగువాటిని చేయువారగుచున్నారు. మిమ్ములను తొలగించుట చేత భూత జన్యమైన భయము తొలగిపోబడినది .అట్లే అభిముఖముగా వచ్చుచున్నవైన పరకీయ సేనలు కూడా తొలగింపబడినవి.

తా: అంగారములారా నిత్య సిద్ధ స్వరూపుడైన పరమాత్మ ప్రీతి కొరకైన హవిదహర్ద్రవ్యమును చేసే వారై ఉన్నారు. సేన వంటి సమూహ రూపములై గార్హపత్యము నుంచి నాకు అభిముఖముగా బయటకు వచ్చినవారై, గార్హపత్యము నుండి వేరు చేయుట ద్వారా కలిగిన పాప భయము నాకు దూరమగుగాక.



మం:సగరాస్థ

చౌండ:విషము వలె తీక్షణమైన వేడిని కలిగి ఉన్నారు.

తా: ఆకాశము వలె విస్తరించిన వారై ఉన్నారు.

మం:అగ్నియఆదిత్యం గృహ్యమ్యహోన్ (హే)రాత్రిమ్.

తా: ఆదిత్యతేజస్సుని అగ్ని కొరకునూ, పగలు( కొరకు) నుండి రాత్రిని గ్రహిస్తున్నాను.  
( రాత్రి నందు పగటిని భావన చేస్తున్నాను)

మం:ఆదిత్యాయాగ్నిం గృహ్యమి రాత్ర్యా అహః.

తా: అగ్ని తేజస్సును ఆదిత్యుని కొరకు,రాత్రి కొరకు పగలును గ్రహిస్తున్నాను.(పగటి  
యందు రాత్రిని భావన చేస్తున్నాను)

మం:ఇడాయాఃపదం ఘృతవచ్చరాచరం జాతవేదో హవిరిదం జాషస్వ|యే  
గ్రామ్యాఃపశవో విశ్వరూపా విరూపాస్తేషాగ్ంసప్తానామిహ రన్తిరస్తు రాయస్పృషాయ  
సుప్రజాస్తాయ సువీర్యాయ.

చౌండ:..ఓ జాతవేదాగ్ని! హవిస్సు అన్నమునకు స్థానము, ఘృతమునకు  
హేతువగుటచేత ఘృతముకలిగినదిన్నూ, గో రూపము కలదగుటచేత చరమున్నూ,  
క్షీరమగుటచేత అచరమున్నూ, చరాచర రూపమైన ఈ హవిస్సును సేవించి ప్రీతి  
చెందుము. బహు రూపములైన మరియు సమస్తములైన గ్రామ్య పశువులు ఏవైతే  
మా యొక్క ఆవు,గేదె,మేక,అశ్వము,వరాహము, ఏనుగు గాడిద మొదలగు ఏదైన  
గ్రామ్య వశవులు ఉన్నవో వాటన్నింటికీ మాయందు ప్రీతి ఉండుగాక. నా యొక్క ధన  
సమృద్ధి కొరకున్నూ, మంచి ప్రజాసమృద్ధి కొరకున్నూ, శోభనమైన  
ఇంద్రియోదయము(చక్కని ఇంద్రియపుష్టి) కొరకు అధిశ్రయణము చేయుచున్నాను.

తా: హవీరూపమైన క్షీరము మరియు ఘృత ప్రదమైన అగ్నిహోత్ర గోవు  
యొక్క పదమును ఆశ్రయించి సమస్త చరాచరములు ఉన్నవి . ఏవైతే  
బహువిధములు, అనేకములైన ఆవు,గేదె,మేక,అశ్వము,వరాహము,  
ఏనుగు గాడిద మొదలగు గ్రామ్య పశువులు ఉన్నవో వాటికి ఇక్కడ  
సుఖము కలుగుగాక. మాకు ధన ,ప్రజా సమృద్ధి, బలము కొరకు



అధిశ్రయణము చేయించున్నాను. ఓ జాతవేదాగ్ని దేవతలకు ప్రీతి  
కరమైన హవిస్సును చేయుట ద్వారా నీవు ప్రీతి చెందుము

మం: అదభేనత్వా చక్షుషావేక్షే

తా: ఎట్టి రోగము, దృష్టిలోపము లేనటువంటి చక్కటి దృష్టితో నిన్ను చూస్తున్నాను

మం: హరస్తే మా వినైషమ్

తా: ఓ హవిర్ద్రవ్యమా నీ తేజస్సు నాశము పొందకుండుగాక

మం: ఉద్భవస్థోదహం ప్రజయా ప్ర పశుబిర్భూయాసగ్ం  
హరస్తేమావిగాదుద్యన్స్వర్గోలోకస్త్తిషు లోకేషు రోచయ

తా: ఓ క్షీరములారా సమస్తమైన కోరికల యొక్క ఉత్పత్తి మరియు వృద్ధికి కారణమైన  
వారై ఉన్నారు. నేను కూడా ప్రజా, పశు సంపత్తి చేత వృద్ధి పొందిన వాడిని అగుగాక.  
ఓ హవిర్ద్రవ్యమా నీ తేజస్సు విడిపోకుండు గాక .పైకి వస్తూ ఉన్న దానివై నీ నుంచి  
కర్మ ఫలము ఉదయించుచున్నది. నాకు స్వర్గలోకముఫలము మరియు మూడు  
లోకముల యందు ప్రకాశము కల్పించుము

మం: అంతరితగ్ం రక్షోన్తర్నితా అరాతయోపహతా వ్యృద్ధిరపహతం పాపంకర్మా  
పహతం పాపస్యపాపకృతఃపాపం కర్మ యోనః పాపం కర్మ చికిర్షతి| ప్రత్యగేన మృచ్ఛ

తా: రాక్షసులు అంతరింతురు గాక .శత్రువులు అంతరింతురు గాక .మా యొక్క  
పాపభూయిష్టమైన కర్మ, ఉత్పల భూత పాపము కూడా పోగొట్టబడుగాక. ఎవరైతే  
మాకు పాపరూపమైన ఆయుక్షీణము మొదలగు వాటి కొరకు అభిచారి కాదులు  
చేస్తున్నాడో అతని యొక్క ప్రజా, పశు వృద్ధి పోగొట్టబడుగాక .మా శత్రువును  
వెనుకకు పొందింపుము

మం: ఘర్మోసి రాయస్సోషవని రిహోర్థం దృగ్ంహ

తా: ఓ క్షీరమా అధిశ్రయణము చేత మంచి దీప్తి కలిగినదానవై, సకల సంపదలను  
ఇచ్చు హవిస్సు అయి ఉన్నావు. మాకు ఇక్కడ ధనమును, బలమును పెంచుము

మం:ఇహ ప్రజాం పశూన్స్తగ్ంహ

తా:ఓ హవిర్ద్యవ్యమా మాకు ఈలోకంలో ప్రజా, పశు సంపదలను వృద్ధి పరచుము

మం:సుభూతకృతస్థ ప్రత్యూఢం జన్యం భయం ప్రత్యూఢాస్సేనా అభీత్వరీ:

చెండ: ఓ అంగారములారా మీరు హవిస్సునకు భూతత్వము సంపాదించిన వారగుచున్నారు.పాకము వలన ఏర్పడిన భయము తొలగింపబడినది మాకు అభిముఖముగా వచ్చుచున్న ప్రతిపక్ష సేనలు కూడా తొలగింపబడినవి

తా: అంగారములారా నిత్య సిద్ధ స్వరూపుడైన పరమాత్మ ప్రీతి కొరకైన హవిదహర్ద్యవ్యమును చక్కగా తయారు చేసిన వారై ఉన్నారు. సేన వంటి సమూహ రూపములై గార్హపత్యమునకు అభిముఖముగా పయనిస్తూ ఉన్నవారవగా, సమస్త పాప భయము మాకు దూరమగుగాక.

మం:దేవస్యత్వా సవితుః ప్రసవేశ్వినోర్బాహుభ్యాం పూష్టో హస్తాభ్యామాదదే

తా:సవిత్పదేవతయొక్క ప్రేరణ అయినదవగా, అశ్వినీ దేవతల యొక్క భుజముల చేత,పూష దేవత చేతుల చేత నిన్ను తీసుకొనుచున్నాను

మం:ప్రత్యుష్ఠగ్ం రక్షః ప్రత్యుష్టా అరాతయః

తా: రాక్షసులు దగ్ధమగుదురు గాక.అట్లే శత్రువులు కూడా దగ్ధమగుదురు గాక

మం:అరిష్టో యజమానః పత్నీచ

తా: అగ్నిహోత్ర అనుష్ఠానముచేత యజమాని, పత్ని కూడా హింసారహితులై ఉన్నారు

మం:హిరణ్యయష్టరస్యమృతపాలాశాస్సోతో యజ్ఞానామ్

ఓ అగ్నిహోత్రహవణి(స్రక్) హిరణ్యమువలె మంచి దీప్తి,దండము కలిగిన యజ్ఞాయుధము అయిన నీవు.అమృతతుల్యమైన హవిస్సులు అగ్రమునందు కలిగి ఉండుట చేత పాలాశ ఇద్యముల తో కూడిన యజ్ఞములకు ధారవలె సంతతి కలుగజేయు దానివై యజ్ఞములకు దారి వలె ఉన్నావు.



మం:ఓమున్నేష్యామి హవ్యం దేవేభ్యః పాష్మనో యజమానమ్

తా: అట్లే ' దేవతలకు హోమము చేయుట కొరకు హవిర్ద్రవ్యమును స్థాలీలోకి గ్రహిస్తున్నాను.యజమానిని పాపము నుండి వేరు చేస్తున్నాను

మం:ఓమున్నయామి హవ్యం దేవేభ్యః పాష్మనో యజమానమ్

తా: అట్లే' దేవతలకు హోమము కొరకు హవిర్ద్రవ్యమును స్థాలీలోకి గ్రహిస్తున్నాను.యజమానిని పాపము నుండి వేరు చేస్తున్నాను

మం:హవిర్దేవానామసి మృత్యోర్మేభయగ్ం స్వస్తి మేస్త్వభయంమే అస్తు

తా: దేవతలకు హవిస్సు అయి ఉన్నావు.నాకు మృత్యువు వలన భయము లేకుండుగాక.సమస్త మంగళములు, సుఖములు ఉండుగాక.శత్రు భయాదులు లేకుండుగాక

మం:ఓమున్నయ

తా:అట్లే హవిస్సు పైకి తీసుకొనుము

మం:అగ్నయే చ త్వా పృథివ్యైచోన్నయామి

తా: అగ్ని కొరకు భూమి కొరకున్నా నిన్ను తీసుకొనుచున్నాను

మం:వాయవే చ త్వాంతరిక్షాయ చోన్నయామి

తా: వాయువు కొరకు,అంతరిక్షము కొరకున్నా నిన్ను తీసుకొనుచున్నాను

మం:సూర్యాయ చ త్వా దివే చోన్నయామి

తా: స్వర్గము కొరకు, సూర్యుని కొరకున్నా నిన్ను తీసుకొనుచున్నాను  
మం:చంద్రమసే చ త్వా నక్షత్రేభ్యశ్చేన్నయామి

తా:చంద్రుని కొరకు, నక్షత్రముల కొరకున్నా నిన్ను తీసుకొనుచున్నాను

మం:అధ్యుశ్చత్వోషధీభ్యశ్చేన్నయామి (పంచావత్తినామ్)

తా:నీటి కొరకు మరియు ఓషధుల కొరకున్నా నిన్ను  
తీసుకొనుచున్నాను

మం:పశున్మేయఞ్చ

తా: నాకు పశు సంపదను ఇమ్ము

మం:సజార్దేవైస్సాయం యావభిస్సాయం యావానో దేవాస్వస్తి సంపారయన్తు  
పశుభిస్సంపృచీయ ప్రజాం దృగ్ంహ

తా: నాకున్నా సాయంకాలము హవిస్వీకరణకు సంచరించు దేవతలకున్నా సమాన  
ప్రీతి కలవాడినగుచున్నాను (సమాన ప్రీతి కలుగుకాక).సాయంకాలము సంచరించు  
దేవతలు సమస్తమంగళములు,సంపదలు పూరింతురుగాక.పశుసంపదచేత  
కలుపుదురుగాక.సంతానమును వృద్ధి చేయుదురు గాక

మం:సజార్దేవై:ప్రాతర్యావభి:ప్రాతర్యావాణో దేవాస్వస్తి సంపారయన్తు  
పశుభిస్సంపృచీయ ప్రజాం దృగ్ంహ

తా: నాకున్నా ప్రాతఃకాలము హవిస్వీకరణకు సంచరించు దేవతలకున్నా సమాన  
ప్రీతి కలవాడినగుచున్నాను (సమాన ప్రీతి కలుగుకాక).ప్రాతఃకాలము సంచరించు  
దేవతలు సమస్తమంగళములు,సంపదలు పూరింతురుగాక.పశుసంపదచేత  
కలుపుదురుగాక.సంతానమును వృద్ధి చేయుదురు గాక

మం:చిత్తిస్సృక్|చిత్తమాజ్యమ్|వాగ్వేదిః|ఆధీతం బర్ హిః|కేతో అగ్నిః|విజ్ఞాతమగ్నిః|  
వాక్పతిర్హోతా|మన ఉపవక్తా|ప్రాణోహవిః|సామాధ్వర్యుః|



తా: ప్రజాపతి సృష్టి చేయాలని కోరికతో మానసిక యజ్ఞము చేశారు. అట్టి మానసిక యజ్ఞమునకు ఏఏ అవయవములు యజ్ఞ సాధనములుగా ఉపకరించినవో వాటిని వర్ణన చేస్తున్నారు. ఎట్టి వికల్పము లేని శుద్ధ మనసే నిర్వికారవస్థ చిత్తి, అదే స్త్రుక్కు, వికల్పము, ఆలోచనతో కూడుకున్న మనసు చిత్తము, అదియే అజ్యము, ఈ చిత్త, చిత్తులు అంతఃకరణ భేదములు. వాక్కు వేది, ఉచ్చారణ బర్హిస్సు, పరిశుద్ధ జ్ఞానము కేతః, అదియే ఆహవనీయము, విషయములతో కూడిన జ్ఞానము విజ్ఞాతము, అది యే గార్హపత్యము, వాక్కు పలుకుటకు సహకరించు వాయువు హోత, మనసు మైత్రావరుడు, ప్రాణము హవిస్సు, వర్హోచ్చారణ శక్తియే ఆధ్వర్యుడు

మం: ఉర్వంతరిక్షం వీహి

తా: విశాలమైన అంతరిక్షమును (అవకాశమును) ప్రవేశించి వెళ్ళుము

(మం:చిత్తిస్సృక్....)

మం:స్వాహాగ్నయే వైశ్వానరాయ

తా: వైశ్వానరాగ్నికొరకు ఇక్కడ ఉంచుతున్నాను. వైశ్వానరాగ్నికి చెందుగాక

మం:వాతాయత్వా

తా:వాయు ప్రీతికొరకు నిన్ను ఎత్తుచున్నాను

మం:ఉప ప్రేత సంయతధ్వం మాంతర్గాత భాగినం భాగధేయాత్|సప్త ఋషీణాగ్ం సుకృతాం  
యత్రలోకస్తత్రేమం యజ్ఞం యజమానంచ ధేహ్యుపప్రత్నముపభూర్భువరాయుర్మే యచ్ఛ

చౌండ:ఓవిర్భాక్కులైన దేవతలారా ఈ హవిస్సునకు సమీపముగా రండి, వచ్చి హవిస్సు తీసుకొనుటకొరకు ప్రయత్నం చేయండి. నన్ను దేవతల మధ్యలో నీ కొరకు హవిస్సు ఇచ్చుట వలన కర్మ ఫలభాగము కలిగిన వాడిగా ఉంచుదురు గాక. (సప్తఋషులకు దగ్గర నుంచి సమానము)

తా:ఓ హవిర్భవ్యమా వేది ప్రదేశముతో బాగా దగ్గరగా కలుపుము. మేము పొందవలసిన సంపద నుండి ఎప్పటికీ విడి పడకుండుగాక. యజ్ఞాదిపుణ్య కర్మ నిఘ్నలైన సప్తఋషులకు ఎక్కుడైతే స్థానం కల్పించబడినదో, ఆ స్థానము నందు ఈ అగ్నిహోత్ర ఫలమును, యజమానిని సుప్రతిష్ఠితము చేయుము. స్వర్గము మూడులోకములూ కూడా దగ్గరకు వచ్చుగాక. నాకు సంపూర్ణ ఆయుష్షు పొందింపుము.

మం:విద్యుదసి విద్యమే పాప్మానమ్మతాత్సత్యముసైమి

తా: ఓ అగ్నీ నీవు పాపము నుండి వేరు చేయు వాడివి అయి ఉన్నావు. నన్ను పాపము నుండి వేరు చేయుము. అగ్నిహోత్రము చేయవలెను అనే మానసిక సంకల్పము నుండి మంత్రాత్మకమైన వాగ్రూప అగ్నిహోత్రానుష్ఠానమును పొందుచున్నాను

మం:ఏషాతే అగ్నే సమిత్రయా వర్ధస్వ చాప్యాయస్వ వర్ధతాం చ తే  
యజ్ఞపతిరాచప్యాయతాం వర్ధిషీమహి చ వయమాచప్యాసిషీమహి స్వాహా

తా: ఓ ఆహవనీయాగ్ని ఈ సమిధ నీ ప్రీతి కొరకు హోమము చేస్తున్నాను. ఈ సమిధ  
చేత నీవు జ్వాలా రూపంలో వృద్ధి పొందుము. ఆహవనీయాయతనము మొత్తము  
నిండి ఉండుము. నీయొక్క అనుగ్రహముతో యజమాని కూడా సకల సంపదలతో  
వృత్తి చెంది నిండుగా ఉండాలి. ఋత్విక్కులమైన మేము కూడా సమస్త సంపదలతో  
వృద్ధి చెంది పరిపూర్ణముగా ఉండగలము. ఈ సమిధ నీకొరకు హుతమగు గాక.

మం:ఓం భూర్భువస్సువః అగ్నిర్వ్యోతిర్వ్యోతిరగ్ని స్వాహా

తా: మూడు లోకములను ప్రకాశింపజేయు అగ్ని అంగారాత్మకుడు. అగ్నిజ్వాల  
యొక్క ప్రకాశము ఏదైతే ఉందో అదియే పరమాత్మ తేజస్సు, అంగారాత్మకమైన  
అగ్నిని ఆధారము చేసుకుని ఉన్న జ్వాలయే పరమాత్మ. కావున అవినాభావ  
సంబంధం కలిగిన అగ్ని రూప పరమాత్మ కొరకు ఈ ఆహుతి హుత మగుగాక

మం:ఓం భూర్భువస్సువః సూర్యోజ్యోతిర్వ్యోతిస్సూర్య స్వాహా

తా: మూడు లోకముల యందు ప్రకాశిస్తున్న సూర్యుడు మండలాత్మకుడు. ఆయన  
దీప్తి ఏదైతే ఉందో అదియే పరమాత్మ తేజస్సు. మండలాత్మకమైన సూర్యుని  
ఆధారము చేసుకొనిన దీప్తియే పరమాత్మ. అవినాభావ సంబంధం కలిగిన  
సూర్యరూప పరమాత్మ కొరకు ఈ ఆహుతి హుత మగుగాక

మం:ఇషేత్వా

తా: ఓ లేపమా అన్న సమృద్ధి కొరకు నిన్ను తీసుకొనుచున్నాను

మం:ఊర్జేత్వా

తా: ఓ లేపమా బలము కొరకు నిన్ను తీసుకొనుచున్నాను

మం:ఓషధీభ్యస్త్యాషధీర్జిన్వ

తా:ఓ లేపమా 'ఓషధి సంపద కొరకు నిన్ను మార్జన చేస్తున్నాను. ఓషధి దేవతలను  
ప్రీతిపరచి ఓషధులను పెంపొందించుము

మం:వర్చోమే యచ్ఛ



తా: సమస్త ప్రకాశము మాకు ఇమ్ము

మం: అగ్నే గృహపతే మా మా సంతాప్సీరాత్మన్నమృతమధిషి  
ప్రజాజ్యోతిరదభేనత్వా చక్షుషావేక్షే

తా: గృహమును, యజమానిని రక్షించు ఓ గార్హపత్యాగ్ని నాకు ఎట్టి తాపము, బాధ  
కలుగజేయకు. నాయందు తెంపులేనటువంటి ప్రజా ప్రకాశమును ఉంచుము.  
రోగరహితమైనటువంటి చక్కని దృష్టితో చూస్తున్నాను. నీకు నమస్కరిస్తున్నాను

మం: ఓం భూర్భువస్సువస్సాస్విహా

తా: త్రిలోక వ్యాపకుడైన పరమాత్మ కొరకు హోమము చేస్తున్నాను

మం: రుద్ర మృడానా(ర్భ)ఢ్వవ మృడ ధూర్త నమస్తే అస్తు పశుపతే త్రాయస్వైనమ్

తా: ఓ రుద్ర హింసారహితుడువై సుఖ కారకుడివిగా ఉండుము. క్రూర దేవా, హింసకా,  
పశుపతి నీకు నమస్కారము. ఈ యజమాని ని రక్షించుము

మం: ఇషేత్వా

తా: ఓ లేపమా అన్నసమృద్ధికొరకు నిన్ను తీసుకొనుచున్నాను

మం: ఊర్దేత్వా

తా: ఓ లేపమా బలము కొరకు నిన్ను తీసుకొనుచున్నాను

మం: స్వధా పితృభ్యః పితౄన్ జిన్వ

తా: ఈ లేపము పితృదేవతలకు చెందు గాక. పితృదేవతలను ప్రీతి  
పరచుగాక

మం: ప్రజాంమే యచ్ఛ

తా: నాకు సంతానమును ఇమ్ము

మం: వృష్టిరసి వృశ్చమే పాష్కానముపాగామ్

తా: ఓ అగ్నీ నీవు పాపము నుండి వేరు చేయు వాడివి అయి ఉన్నావు. నన్ను పాపము నుండి వేరు చేయుము. అగ్నిహోత్రము చేయవలెను అనే మానసిక సంకల్పము నుండి మంత్రాత్మకమైన వాగ్రూపమైన అగ్నిహోత్రానుష్ఠానము పొందాను...కర్మ అనుష్ఠించాను

మం: అగ్నే గృహపతే పరిషద్య జాషస్వ స్వాహా

తా: గృహమును, యజమానిని రక్షించు నట్టి, అందరచేత ఆశ్రయింపబడునట్టి నీ కొరకు ఈ ఆహుతి ఇస్తున్నాను. తృప్తి చెందుము

మం: అగ్నయే గృహపతయే రయిపతయే పుష్టిపతయే కామాయాన్నాద్యాయ స్వాహా

తా: గృహపతి అయినటువంటి, సకల సంపదలకు ప్రభువైన, బలము కలుగ చేయువాడైన, కోరికలు తీర్చేవాడైన, మంచి ఆహారమును ఇచ్చి, అట్టి ఆహారమును తినగలిగే సామర్థ్యం కలిగించేటువంటి గార్ హపత్యాగ్ని ప్రీతి కొరకై హోమము చేస్తున్నాను.

మం: అగ్నేదాభ్యపరిషద్య జాషస్వ స్వాహా

తా: ఎదురులేనటువంటి, అందరి చేత ఆశ్రయింపబడు ఓ దక్షిణాగ్ని ఈ ఆహుతి నీ కొరకు ప్రీతి అగుగాక

మం: అన్నపతేన్నస్యనోదేహ్యానమీవస్య శుష్కిణః|ప్రప్రదాతారం తారిష ఊర్ధ్వంనో ధేహి ద్విపదే చతుష్పదే

తా: ఫలరూప వృష్టి ద్వారా అన్న సమృద్ధిని కలిగించు అన్నపతి అయిన ఓ అగ్ని రోగరహితమైన, బలప్రాప్తిహేతువైన అన్నమును, ఆహారమును మాకు ఇవ్వు. హవిస్సులు ఇచ్చునటువంటి యజమానిని సమస్త దురితముల నుండి కాపాడు. మాయొక్క పరివారమునకు ,పశువులకు బలము ఇవ్వుము.



మం:పూషాసి

తా: ఓ లేపమా పుష్టి కలిగించే దానివి అయి ఉన్నావు

మం:గర్భభ్యస్త్యా గర్భాన్ప్రణేహి ఆగ్నేయగ్ం హవిఃఃసౌర్యగ్ం హవిః ప్రజననం మేస్తు  
| దశవీరగ్ం సర్వగణగ్ం స్వస్తయే| ఆత్మసని ప్రజాసని పశుసన్యభయసని లోకసని  
వృష్టిసని| అగ్నిఃః సూర్యః ప్రజాం బహులాం మే కరోతు.| అన్నం పయో రేతో  
అస్మాసు ధేహి రాయస్పోష మి షమూర్జమస్మాసు దీధరత్స్వాహ

తా: గర్భస్థమైన ప్రాణుల ఆహారము కొరకు ఈ భక్షణ చేయుచున్నాను .తద్వారా  
సమస్తమైన గర్భస్థ ప్రాణులను తృప్తి పరచు, బ్రతికించు. బంధు పరివారములతో  
కూడిన దశ సంఖ్యాకమైన కర్మిష్టులైన కుమారుల క్షేమము కొరకు, మరణ  
రాహిత్యము, ప్రజా ,పశు, స్వర్గలోకము, వృష్టి ద్వారా సస్య సమృద్ధి కలుగజేయు  
హవిస్సును భక్షణ చేస్తున్నాను. సూర్యుడు, అగ్ని మా వంశమును వృద్ధి చేయుగాక.  
అన్నము, క్షీరము, రేతస్సు, ధన బలము మొదలగు సంపదలు అన్నీ మా యందు  
ఉంచుము. ఈ లేపము గర్భస్థ జీవులకు ఆహుతి అగుగాక

మం:ఉచ్ఛిష్ట భాజో జిన్య

తా: ఉచ్ఛిష్టము ను ఆశ్రయించి జీవించు జీవులకు ప్రీతి కలుగు కాక

మం:సర్వేభ్యస్త్యా సర్పాన్ జిన్య

చౌండ: దిక్కుల యందు తిరుగు దేవతల కొరకు నీటిని ఉత్సేచనము  
చేస్తున్నాను వారిని ప్రీతి పరచుము

తా:ఓ ఉదకద్రవ్యమా సర్పముల కొరకు నిన్ను ఇస్తున్నాను.  
సర్పములను ప్రీతి పరచుము

మం: సర్పాన్ పిపీలికా జిన్వ

తా: ఓ ఉదకద్రవ్యమా సర్పములను, విపీలికాదులను ప్రీతి పరచుము

మం:సర్పేతర జనాన్ జిన్వ

తా: సర్పముల కంటే ఇతరములైన ఉదకుమును అపేక్షించు ఇతర జీవులను ప్రీతి పరచుము

మం:సర్ప దేవ జనాన్ జిన్వ

తా: సర్పదేవ జనులైన గంధర్వులను ప్రీతి పరచుము

మం:పృథివ్యామృతంజుహోమి స్వాహా

తా: వేది ప్రదేశమునందు అమృత ఫల ప్రదమైన ఉదకమును హోమము చేస్తున్నాను. ఈ ఉదకము భూమి కొరకు హవిస్సు అగుగాక.

మం:గృహేభ్యస్త్యా గృహాన్ జిన్వ

తా: గృహ సంబంధమైన సమస్త సంపదలకు పత్నియే ఆధారము కావున పత్ని దోసిలిలో అమృతతుల్యమైన ఉదకమును ఉంచుతున్నాను. ఆ ఉదకము గృహములను సకల సంపదలతో ప్రీతి పరచు గాక

మం: దేవానాం పత్నిభ్యోమృతం జుహోమి స్వాహా

తా: దేవపత్నుల కొరకు అమృతతుల్యమైన ఉదకమును ఇస్తున్నాను. ఈ ఉదకము దేవపత్నులకు ఆహుతి అగుగాక.

మం:విప్రుషాగ్ం శాన్తిరసి

తా: పైకి చెందిన బిందువులకు శాంతి అగుగాక

మం:సప్త ఋషిభ్యస్త్యా సప్త ఋషీన్ జిన్వ



తా: ఈ సప్త ఋషుల కొరకు ఉద్దేశిస్తున్నాను సప్త ఋషులను ప్రీతి పరచు గాక

మం:దీదిహి దీదిదాసి దీదాయ

తా: ప్రకాశవంతుడినై, అహుతుల ద్వారా ప్రకాశింపబడిన వాడినై ఉన్నావు. నన్ను ప్రజా పశు సంపదల చేత ప్రకాశవంతునిగా చేయుము

మం:అగ్నే గృహపతే శుంధస్య

తా: గృహములను రక్షించు వాడవైన ఓ గార్హపత్యాగ్ని' ఈ పరిసమూహనముచేత నీవు శుద్ధిగా ప్రకాశితుడవుగా ఉండుగాక.

మం:అగ్నే వహ్నే శుంధస్య

తా:, హవ్య, కవ్యములను కూడా విశేషముగా పొందించు ఓ దక్షిణాగ్ని ఈ పరిసమూహనముచేత నీవు శుద్ధిగా, ప్రకాశితుడవుగా ఉండుగాక

మం:అగ్నే సమ్రాట్ శుంధస్య

తా: విశేష దీప్తి కల అహవనీయగ్ని ఈ పరిసమూహనముచేత నీవు శుద్ధిగా, ఇంకా ప్రకాశితుడవుగా ఉండుము

మం:అవభృథస్యైవ రూపమకః

తా: ఓ ఉదకములారా అగ్నిష్టోమాది అవభృతముల వంటి రూపము పొంది ఉన్నారు

మం:ఋతంత్యా సత్యేన పరిషిందామి

తా: సాయంత్రం పూట ఆదిత్యుడు అగ్నిలో ప్రవేశిస్తాడు కావున అగ్నివైన నిన్ను ఆదిత్యునితో చుట్టూ తడుపుతున్నాను. ( కలుపుతున్నాను)

మం:సత్యంత్యర్తేన పరిషిందామి

తా: ఉదయిస్తున్న సూర్యుని అనుసరించి అగ్ని యొక్క తేజస్సు సూర్యునిలో ప్రవేశిస్తుంది కావున ఆదిత్య రూపమైన నిన్ను అగ్నితో చుట్టూ తడుపుతున్నాను. (కలుపుతున్నాను)

మం: ఓం భూర్భువస్సువః అక్షితమక్షిత్యై జహోమి స్వాహా

తా: మూడు లోకములకు సంబంధించిన ఫలములు ఇచ్చు అగ్నిహోత్రమునకు అవిచ్ఛిన్న సంతతి కలిగించు స్థాలీగత ఉదకమును, అట్టి అవిచ్ఛిన్న సంతతి కొరకు వేదియందు ఉంచుతున్నాను

మం: వృష్టిరసి వృశ్చమే పాష్మానముపాగామ్

తా: ఓ అగ్ని' నీవు పాపము నుండి వేరు చేయు వాడివి అయి ఉన్నావు. నన్ను పాపము నుండి వేరు చేయుము. అగ్నిహోత్రము చేయవలెను అనే మానసిక సంకల్పము నుండి మంత్రాత్మకమైన వాగ్రూప అగ్నిహోత్రానుష్ఠానమును పొందాను..కర్మ అనుష్ఠించాను

మం: అప్పు శ్రద్ధా

తా: నీటి యందు శ్రద్ధ కలదు (నీరు శ్రద్ధ కలగజేయువై ఉన్నాయి). ఆశ్రద్ధ నాకు కలుగుగాక

మం: అన్నాదాస్థాన్నాదోభూయాసం యశస్థయశస్వీభూయాసగ్గ్ం శ్రద్ధాస్థ శ్రద్ధిషీయ

తా: ఓ జలములారా వృష్టిద్వారా అన్నపానాదులను ఇచ్చువారై ఉన్నారు. నేను కూడా అన్న, పానాది సమృద్ధి కలవాడను అవగలను. మీరు యశస్సు కలవారై ఉన్నారు. నేను యశస్సు కలవాడని అవగలను. స్నాన, ఆచమనాదుల ద్వారా శ్రద్ధ కలగజేయు వారై ఉన్నారు. నేను అగ్నిహోత్రాది కర్మలు ఆచరించుటకు శ్రద్ధ పొందగలను

మం: ఆపోహ శ్లేష్మ ప్రథమగ్ం సంబభూవ యేన ధృతో వరుణో యేన మిత్రః|యేనేంద్రం దేవా అభ్యషించంత రాజ్యాయ తేనాహం మామభిషించామి వర్చసే



తా: నీరు (శ్లేష్మ) ఆధారభూత శక్తి . ఆ నీరు మొట్టమొదటగా ఉద్భవించినది . ఏ ఆధార శక్తి చేతనైతే వరుణుడు మిత్రుడు స్థిరంగా ఉన్నారో, యే శక్తిగల నీటిచేత ఇంద్రుడిని దేవతలు అధిపతిగా అభిషేకించినారో ,అట్టి శక్తి గల నీటి చేత నేను నన్ను బ్రహ్మ వర్చస్సు కొరకు అభిషేకించుకొనుచున్నాను.

# దివస్పరి

దివస్పరి: అగ్ని మొదటగా ద్యులోకంలో సూర్యునిగా ఉద్భవించాడు. రెండవసారి మన యొక్క మనుష్య లోకంలో ప్రసిద్ధమైన జాతవేదాగ్నిగా (పుట్టిన సమస్తమైన దానిని ఎరిగిన వాడు) ఉద్భవించాడు. మూడవసారి సముద్రంలో బడబాగ్ని రూపంలో ఉద్భవించాడు. మూడు విధములైన పుట్టుకలలో నూ యజమానులను అనుగ్రహించు మనస్సు కలిగిన వాడు అయి ఉన్నాడు. అట్టి అగ్నిని యజమాని పురోడా శాస్త్రవ్యముల చేత శ్రద్ధగల మనస్సు కలవాడై ఆమరణాంతం పరిచర్య చేస్తాడు.

విద్వాతే అగ్నే: ఓ అగ్ని! పూర్వోక్తములైన ఆదిత్య, అగ్ని, బడబానల రూపములైన మూడు రూపములను తెలుసుకొన గోరుచున్నాము. అంతేకాక గార్హపత్య, ఆహవనీయ, దక్షిణాగ్ని, ఆగ్నిధ్రియ, శామిత్ర రూపములలో ఉన్న స్థానములను కూడా తెలుసుకొనగోరుచున్నాము. మరియు నీ ఉత్కృష్టమైన గోప్యమైన దేవేద్ధ, మన్విద్ధ, మంద్రజిహ్వ, అను నామములను తెలియ కోరుచున్నాము. ఇంతేకాక వృష్టి రూపమైన ధారవలన వైద్యుతాగ్ని రూపం చేత నీవు వచ్చావో దానిని తెలుసుకొన కోరుచున్నాము (ఆయా స్థానములలో ఉన్న నిన్ను ఉపాసించగోరుచున్నాము)

సముద్రేత్వానృమణాః: ఓ అగ్ని! నిన్ను ప్రజ్వలింప చేస్తాను (ఆరాధిస్తాను) నేను ఎట్టివాడనంటే కర్మానుష్ఠాన పరులైన వారి యందు మనసు అనుసంధానమునకు కారణమైన మనసు కలవాడిని (ఇతరులకు ప్రేరకముగా ఉండు వాడిని) మంత్రములు స్పష్టముగా పలుకు వాడిని (శ్రద్ధ గలవాడిని) ఎలా ఉన్న నిన్ను ఆరాధిస్తానంటే, సముద్రంలో బడబాగ్ని రూపములోనూ, వృష్టుదక మలలో వైద్యుతాగ్ని రూపంలోనూ, వృష్టి కొరకు ఊద(పొదుగు)స్థానమైన ఊర్ధ్వ లోకంలో సూర్యరూపకముగా ఉన్న నిన్ను యజమానులు యజ్ఞవేదియందు ప్రీతి పరచుచున్నారు.

అక్రందదగ్నిః: ఈ అగ్ని గర్తించు గాక దేనివలెనంటే ఎలా అయితే ద్యులోకములో మేఘము గర్జిస్తూ పంటలు ఎండుట (అనావృష్టి) అనే భయము ను నివారిస్తుందో అట్లు గర్తించు గాక. ఏమి చేస్తూ అంటే మాకు విరుద్ధ కారకములైన అనావృష్టి వంటి వాటిని నిశ్శేషముగా చేస్తూ, పుష్పలతల వలె మాకు అనుకూలములను పొందిస్తూ,



అగ్ని ఉద్భవించిన వాడగుచుండగానే ప్రకాశిస్తూ జగత్తును తెలుపుతున్నాడు,  
ద్వావా పృథివి (ఆకాశము భూమి)మధ్యలో కాంతి చేత మొత్తము ప్రకాశిస్తున్నాడు.

ఉశిక్వావకః: యజమానులైన మమ్ములను అనుగ్రహింప కోరుతూ ఉన్నవాడు న్నూ,  
పాపములను శోధన చేయువాడున్నూ, యాగము చేయని వారియందు ప్రీతి  
లేనివాడున్నూ, తనను సేవించు వారి యొక్క అభిప్రాయము తెలిసినవాడున్నూ,  
మరణము(క్షయము) లేని వాడు అయిన అగ్ని మనుష్యుల యందు  
(భూలోకమునందు) ఉంచబడ్డాడు. కళ్ళు మొదలైన వాటికి ఎట్టి బాధ కలిగించని  
ధూమము ధరించినవాడై పైకి వస్తూ ఉన్నాడు. నిర్మలమైన కాంతి రూపము చేత  
స్వర్గమును పొందుచున్నాడు

విశ్వస్యకేతుః: జగత్తు మొత్తం ఎరిగిన వాడు, భువనమునకు అంతర్భూతుడై,  
ఉత్పన్నుడవుతూనే పృథివ్యాకాశములను తన తేజస్సుతో నింపుతున్నాడు.  
ఎప్పుడైతే యజమానితో కూడిన ఋత్విక్కులైన ఐదుగురు అగ్నికోరకు యాగము  
చేసారో, అప్పుడు ఆహుతి రూపము చేత ఆదిత్యని యొక్క సమీపమునకు వెళ్ళూ,  
కఠినమైన పర్వత సమానమైన మేఘమును చీల్చినాడు.

శ్రీణాముదారః: గోవులు అశ్వములు మొదలైన సంపదలను ఎక్కువగా  
పొందించువాడున్నూ, ధనములను ధరింప చేయువాడున్నూ, కోరతగినవైన స్వర్గము  
మొదలైన ఫలములను పొందించువాడున్నూ, అనుష్ఠింప తగిన సోమయాగమును  
రక్షించువాడున్నూ, (పొందించువాడు) నివాసహేతువైన మథన వేగ బలము యొక్క  
పుత్రుడు వంటి వాడు (యాగఫల రూపము ద్వారా సమస్త లోకముల యొక్క నివాస  
హేతువైన అగ్ని, మంథనము ద్వారా ఉద్భవించినాడు) వృష్ణ్యదకములలో  
వైద్యుతాగ్నిరూపముగా ప్రకాశిస్తూ ఉన్నవాడు, ప్రాతః కాలమునందు అగ్నిహోత్రాది  
కర్మల చేత విశేషంగా ప్రకాశిస్తూ ఉన్నాడు.

యస్తేఅద్యకృణవత్: ఓ కళ్యాణ ప్రదమైన కాంతిగల అగ్నిదేవా! నీకు ఈరోజు  
ఉపస్తరణాభిఘోషోపేతమైన పురోడాశమును ఏ యజమాని చేస్తున్నాడో, ఓ  
యువకుడైన దేవా! దేవతల యందు భక్తి కలిగిన పురోడాశమును చేయు ఆ  
యజమానిని తనకు కావలసిన ధనమును పొందుటకు ప్రేరేపించుము  
(అనుగ్రహించుము)

ఆతంభజ: యజమానిని మంచి యశస్సు కాలగ చేయునైన, నిష్కేవల్య ప్రతిగాది శస్త్రములు కల అగ్నిష్టోమాది కర్మలయందు చక్కగా ప్రేరణ చేయుము. ఈ యజమాని సూర్యుని యందు ఇష్టుడు అగుగాక, అగ్ని యందు ఇష్టుడు అగుగాక. (సూర్యాగ్నులయందు భక్తి కలవాడు అగుగాక) పుత్ర సంతానము చేత వృద్ధిని పొందుగాక ,అట్లే పౌత్రాదుల చేత వృద్ధి పొందుగాక

త్వామగ్నేయజమానాః : ఓ అగ్ని! యజమానులందరూ ప్రతిరోజూ నిన్ను అనుసరిస్తూ (పూజిస్తూ) సమస్తమైన సంపదలు ధరించిన వారగుచున్నారు. నీతో కూడా ఉన్న యజమానులందరూ ధనమును కోరుతూ, మరల అధికమైన ధనమును, ధన సాధ్యములైన కర్మలను కోరుతూ (మరలా మరలా కర్మాచరణ చేయుటకు ధనములను, గోవులు మొదలైనటువంటి వాటిని కోరుతూ),అధికమైన గోవులు కలిగిన గోష్ఠమును పొందినారు.

దృశానోరుక్మఉర్వ్యా: అగ్ని దర్శనీయమైన సువర్ణ సదృశమైన ,గొప్పదైన కాంతితో ప్రకాశిస్తున్నాడు. ఏమి చేస్తూ అనగా ఎవరిచేత తిరస్కరింపబడనటువంటి ఆయుష్షు ,జీవనము కోరుతూ ఉన్నవాడై (అగ్న్యనుష్ఠానము కోరుతూ ఉన్నవాడై) అట్టి అగ్ని అన్నములు, మొదలైన హవిస్సుల చేత అక్షయమైన సంపదలు మరియు స్వర్గము వంటి ఫలములను ఇచ్చువాడు అయినాడు. ఎందువలనంటే ఈ అగ్నిని స్వర్గలోక వాసులైన దేవతలు ఉత్పత్తి చేసినారు కనుక



# ప్రాయశ్చిత్త మంత్రములు

అనాజ్ఞాతం:: అగ్నిహోత్రమనే కర్మకు (యజ్ఞమునకు) ఏదైనా తెలిసి కానీ ,తెలియక కానీ అపవాదం (లోపము) చేయబడినదో, అది మొత్తం కూడా పూరింపబడునట్లుగా, ఓ అగ్నీ' కర్మ యొక్క తత్వము (స్వభావము) తెలిసిన వాడివి కనుక ,నీవు ఎలా ఉండవలసినది అలాగే ఉండునట్లుగా చక్కదిద్ది మాకు కర్మఫలము సంపూర్ణముగా ఉండునట్లుగా చేయుము

పురుష సమ్మితః:: ఈ యజ్ఞము (కర్మ) పురుషునితో సమానము. ఎలా అంటే హెచ్చుతగ్గులు లేకుండా ఉన్నతమైన పౌష్టికమైన అవయవములు కలిగిన పురుషునితో సమానము అలాగే .ఈ యజ్ఞము (కర్మ)కూడా పురుషునితో అనుష్ఠింపబడుతున్నది కనుక అన్నీ తెలిసిన నీవు మా యొక్క కర్మ ఎలా ఉండాలో అలా చేసి (లోపములన్నీ సరిచేసి) మాకు సంపూర్ణ కర్మఫలము వచ్చునట్లుగా చేయుము

యత్సాకత్రా:: చిన్నపిల్లల వంటి బుద్ధి కలవారైనటువంటివారున్నా, వినాశ సమర్థులైనటువంటివారున్నా, (అజాగ్రత్త చేత పాడు చేయువారు) మనుషులు (యజమానులు) యజ్ఞము గురించి (కర్మ గురించి) వారి వారి బుద్ధితో తెలుసుకొనరో, అట్టిదంతా కూడా సకలము (యాగము గురించి) తెలిసినవాడైనటువంటినీ, చక్కగా యాగము చేయు సమర్థుడైనటువంటినీ, దేవతలను ఆహ్వానించువాడైనటువంటి అగ్ని ఆయా విహితకాలములలో పూజింప బడుగాక

త్వంనోఅగ్నే:: ఓ అగ్నీ' మా గురించి, మా యొక్క కర్మను గురించి తెలిసిన నీవు వరుణ దేవుని యొక్క కోపము దూరము చేయుము (వృష్టిని ఇమ్ము.) చక్కగా యాగము చేయించుటకు సమర్థుడ వైనటువంటినీ, హవిస్సులు మోయువాడవైనటువంటినీ, బాగా ప్రకాశించుచున్న నీవు మాకు అపకారము చేయునటువంటి సమస్త శత్రువులను మానండి విముక్తులను చేయుము.

సత్వంనోఅగ్నే:: ఓ అగ్నీ' పై మంత్రములలో చెప్పబడిన విశేషములు కలిగిన నీవు మాకు రక్షణగా ఉండుము. నీవు ఇంకా ఎట్టి వాడవంటే ఈరోజు ఉషఃకాలము తరువాత వచ్చిన ప్రాతః కాలమునందు ప్రకాశిస్తున్న వాడివి (సూర్యుని వంటి వాడవు)మా యొక్క పాపములన్నీ నాశనము చేయుము, క్రిడించుచున్నవాడవై(ఇష్టపూర్వకముగా) మా సుఖ హేతువులైన మా యొక్క

హవిస్సులను భుజించుము. మాకు మంచి ఆహ్వాన పరుడుగా ఉండుము (పిలిస్తే పలుకువానిగా ఉండుము)

అభిర్గీర్భిః::వాక్కులు అను అశ్వములతో ఉన్న ఓ ఇంద్రా' (ఋక్సామయజుర్ ఇంద్రుని యొక్క అశ్వములు) అట్టి ఈ వాక్కులతో మా ఈ కర్మ ఏదైనా లోపించినప్పటికీని నీవు పూరింపుము. నీవు వృద్ధి చెందుతున్న వాడవై మమ్ములను కూడా వృద్ధి చేయుము మంత్రోచ్ఛారణ చేయు ఋత్విక్కులమైన మాకు పెద్ద పెద్ద మేఘములను భంగం చేయుము (వృష్టిని ఇమ్ము) నీ అనుగ్రహముతో మేము కూడా అధిక సంపదలను పొందుతాము

ఇదం విష్ణుః:: విష్ణుమూర్తి ఈ విశ్వం మొత్తాన్ని మూడుగా విభజించి (వామన అవతారం ధరించి) మూడు లోకముల యందు మూడు పాదములు ఉంచెను. అందువలన ఈ విశ్వం మొత్తం విష్ణుమూర్తి పాదములలో అంతర్భూతమై ఉన్నది

త్ర్యంబకం:: మంచి సువాసన కలిగిన శరీరము కలవాడైనటువంటిన్నీ, శరీర పుష్టిని పెంచువాడైన పరమేశ్వరుని పూజిస్తున్నాము. అందువలన దోస పండు తీగను విడిచి పెట్టినట్లుగా మృత్యువు మమ్మల్ని విడిచిపెట్టు గాక (మృత్యువు నుండి మేము విముక్తులము కావాలి) చిరజీవనము నుండి మాత్రం విడిపోకుండగా ఉండాలి. (అప మృత్యువు తొలగి దీర్ఘాయుష్షు కలగాలి)

యద్విద్వాగ్గోసః:: ఋత్విక్కులలో ఎవరైనా కర్మ చేయు విధానము తెలిసినవారు, తెలియని వారు కాని భ్రమతో కర్మ వికలం చేస్తారో అటువంటి పాపము నుండి అగ్ని, మరియు శ్రద్ధాదేవి మమ్మలను విడిపించుగాక

పునఃస్త్వాదిత్యాః ఓ అగ్నీ' నిన్ను వసురుద్రాదిత్యులు మరల వృద్ధి (దీప్తి)చేయుదురుగాక, మరల ఋత్విక్కులు యజ్ఞము చేత నిన్ను బాగా వృద్ధి చేయుదురుగాక ఈ ఘృతాది హవిస్సులతో స్త్రీతి చెందిన వాడవై నీవు మా యొక్క శరీరములను (రోగరహితములుగా) వృద్ధి చేయుము. నీవు సంతోషించిన వాడవై యజమానుల యొక్క సమస్త కోరికలు సత్యములు అగునట్లుగా చేయుము

భూభువఃసువః::లోకత్రయ మునందుగల సమస్త ఫలములను, మూడు వేదముల యొక్క ఫలములను, సమస్త దేవతల అనుగ్రహమును పొందించునవి

# బ్రాహ్మణాంతర్గతవిశేషములు

**\*స్వాహాకారము యొక్క పుట్టుక\***

**"సరరాటాదుదమ్పష్ట| తద్వృ తమభవత్"**

ప్రజాపతి శ్రమ పొందినవాడై స్వేదమును నుదురు నుండి చేతితో తుడిచాడు. అదే నెయ్యి అయినది

**"తద్వ్యచికిత్సత్| జాహవానీ3 మా హౌషా3మితి"**

ఆ స్వేదమును చేతిలోకి తీసుకొని స్వేదము అపవిత్రము కదా, హోమము చేద్దామా వద్దా అని ఆలోచించాడు

తంవాగభ్యవదజ్ఞాహుధీతి|సోబ్రవీత్|కస్త్యమసీతి|స్వైవతే వాగిత్యబ్రవీత్| సోజుహో త్సాహితి| తత్సాహాకారస్య జన్మ|

ఈ రకముగా హోమ విషయం లో సందేహిస్తున్నవాడైన ప్రజాపతిని గూర్చి ఒక అదృశ్యమైన వాక్కు హోమము చెయ్యి అని పలికినది. అప్పుడు ప్రజాపతి నీవు ఎవరు అని అడగగా నీ వాక్కు ఏదైతే ఉందో అదే నేను అని పలికినది. తరువాత ప్రజాపతి "స్వాహా" అని పలికి హోమం చేశాడు అందువల్లనే సు ఆహ అనుపదద్వయం కలిసి స్వాహాకారముగా పుట్టినది (అయినది)

**య ఏవగ్గ్ం స్వాహాకారస్య జన్మ వేద|కరోతి స్వాహాకారేణ వీర్యమ్|**

ఎవరైతే ఈ ప్రకారము స్వాహాకారము యొక్క పుట్టుకను తెలుసుకుంటారో, వారు స్వాహాకారము చేత తనను,తన వాక్కును ,కర్మను పుష్టి కలిగినదిగా చేస్తాడు

**యస్యైవం విదుషఃస్వాహా కారేణ జాహ్వాతి|భోగాయైవాస్య హుతం భవతి|**

ఎవరైతే ఈ ప్రకారం తెలుసుకొని స్వాహాకారముతో హోమము చేస్తాడో అతని యొక్క ఆహుతి అతనికి భోగమును కలిగించుటకే హుమగుతుంది (విశేష సంపదలను ఇస్తుంది)

**\*"అగ్నిహోత్ర" నామ నిర్వచనము\***

సోగ్నిరభిబేత్| ఆహుతీభిర్వై మాప్నోతీతి |స ప్రజాపతిం పునః ప్రావిశత్| తం ప్రజాపతి రబ్రవీత్| జాయస్వేతి| సోబ్రవీత్ |కింభాగధేయమభిజనిష్య ఇతి|



తుభ్యమేవేదగ్ం హూయాతా ఇత్యబ్రవీత్ | స ఏతత్పాభాగధేయ మభ్యజాయత|  
యదగ్నిహోత్రమ్| తస్మాదగ్నిహోత్ర ముచ్యతే|

తరువాత ప్రజాపతి ఇతర దేవతలను ఉద్దేశించి ఆహుతులు ఇస్తున్నాడు. నా గురించి ఇవ్వట్లేదు. అని భయపడి మరల అగ్ని ప్రజాపతినందే ప్రవేశించాడు .(దీనిని బట్టి అగ్ని ప్రజాపతి స్వరూపముగా భావన చేయవచ్చు) అప్పుడు అగ్నిని గూర్చి ప్రజాపతి ఇలా అన్నాడు. "పుట్టుము" అని. అగ్ని ప్రజాపతి ఉదరమునందే ఉండి ఇలా అన్నాడు. నాకు ఏ భాగము ఇవ్వకపోవుటవలన ఆకలిగా ఉన్నవాడినై దేవతలను సేవించలేకపోతున్నాను కావున నాకు కూడా భాగము కావాలి ,ఏ భాగమును ఉద్దేశించి పుట్టగలను అని అడిగాడు. అప్పుడు ప్రజాపతి అగ్నిహోత్ర గతమైన హవిస్సు మొత్తం నీ కొరకే హోమము చేయబడుతుంది అని అన్నాడు . అగ్ని కొరకు హోమము ఈ కర్మ యందు కలది కావున అగ్నిహోత్రం అనేది కర్మనామం (బహువ్రీహి సమాసం) అగ్ని కొరకు హోమం అగుచున్నది కావున అగ్నిహోత్రం అనేది హవిస్సునకు కూడా పేరు అయినది (తత్పురుష సమాసం)

గౌర్వాఅగ్నిహోత్రమ్|య ఏవంవేద గౌరగ్నిహోత్రమితి| ప్రాణపాణాభ్యామేవాగ్నిగ్ం సమర్థయతి| అవ్యర్థకః ప్రాణాపానాభ్యాం భవతి| య ఏవంవేద|

ఒకసారి ప్రజాపతి తన చైతన్యం కొరకు హోమము చేయగా, అగ్ని, వాయు, సూర్యులు ,పుట్టారు. వారు కూడా వారి వారి చైతన్యం కొరకు అగ్ని ఏమో ప్రాణమునకు, వాయువు శరీరము కొరకు, ఆదిత్యుడు చక్షుస్సుకొరకు హోమము చేయగా, తరువాత ఒక ఆవు పుట్టినది. అప్పుడు అగ్ని,వాయు, సూర్యులకు ఈ ఆవు నాది అంటే నాదిఅని కలహం వచ్చినది. వారు ప్రజాపతి దగ్గరికి వెళ్ళి అడగగా.ప్రజాపతి శరీరము చక్షుస్సులు కూడా ప్రాణమును ఆధారం చేసుకుని ఉంటాయి కాబట్టి ,అగ్ని ప్రాణమునకు హోమము చేసినందువలనే ఈ ఆవు పుట్టినది అని చెప్పాడు. అందువలన అగ్నిహోత్ర ధేనువుకి కూడా అగ్నిహోత్ర నామము సంపన్నము అయినది. ఎవరైతే ఈ ప్రకారంగా తెలుసుకుంటారో వారిని అగ్ని ప్రాణాపానములతో సమృద్ధిగా చేస్తాడు. ఎప్పటికీ కూడా అప మృత్యు దోషము ఉండదు.

\*అగ్నిహోత్రమునందు యజ్ఞ భావన\*

బ్రహ్మవాదినో వదంతి అగ్నిహోత్ర ప్రాయణా యజ్ఞాః| కింప్రాయణమగ్నిహోత్రమితి|  
వత్సోవా అగ్నిహోత్రస్య ప్రాయణం| అగ్నిహోత్రం యజ్ఞానామ్|

బ్రహ్మ విచారతత్పరులయిన మహర్షులు ఈ రకంగా చెప్పుచున్నారు అన్ని యజ్ఞములలో కల్లా అగ్నిహోత్రం ప్రథమమైనది (ముఖ్యమైనది) ఆ అగ్నిహోత్రమునకు వత్సాపాకరణము ద్వారా వచ్చు క్షీరహవిస్సు ప్రథమమైనది (ముఖ్యమైనది) అట్టి అగ్నిహోత్రముఉత్తర క్షతువులైన యజ్ఞములు, మొదలగు వాటికి ఆదిభూతమైనది (ఆధార భూతమైనది)

తస్య పృథివీ సదః| అంతరిక్షమాగ్నీధ్రమ్| ద్యౌర్లవిర్ధానమ్| దివ్యా ఆపః ప్రోక్షణయః|  
ఓషధయోబర్హిః | వనస్పతయ ఇధ్మః| దిశః పరిధయః| ఆదిత్యాయూపః| యజమానః  
పశుః| సముద్రోవభృతః| సంవత్సర స్వగాకారః| తస్మాదాహిదాగ్నే స్సర్వమేవ బర్హిష్యం  
దత్తంభవతి| యత్సాయంజుహోతి| రాత్రిమేవ తేన దక్షిణ్యాం కురుతే| యత్ప్రాతః|  
అహరేవ తేన దక్షిణ్యాం కురుతే| యత్తతో దదాతి| సాదక్షిణా|

ఎలా అయితే ప్రతిమలలో విష్ణ్వాది దేవతామూర్తులని భావన చేస్తామో, ఆ రకంగా  
కూడా అగ్నిహోత్రము నందు కూడా యజ్ఞ భావన వర్ణింపబడుతూ ఉన్నది. భూమి యే  
సదఃస్థానీయము, అంతరిక్షము ఆగ్నీధైర ధిష్ణియ్య స్థానీయము, ఆకాశము  
హవిర్ధానమంటపస్థానీయము, ఆకాశ సంబంధమైన వృష్ణ్యదకములు ప్రోక్షణార్థ  
జలస్థానీయములు, అశ్వత్థము వంటి వనస్పతయలు (చెట్లు) ఇధ్మములు, దిక్కులు  
పరుధులు, ఆదిత్యుడు యూపము, యజమానుడు పశువు, సముద్రము  
అవభృతము, సంవత్సరము ఆయా దేవతలకు హవిస్సులు చేయునది . ఎందువలన  
అయితే ఈ ప్రకారముగా సంపూర్ణ సోమాంగములు మొత్తం సంపాదించబడ్డవో  
అందువలన అగ్నిహోత్రమునకు సోమయాగ ఫలం సంపాదించబడినది. అగ్నిహోత్ర  
అయిన యజమాని ఏదైనా ద్రవ్యం ఎవరికైనా ఇచ్చినట్లయితే అదే దక్షిణ.  
ఇందుమూలముగా సాయం, ప్రాతరగ్నిహోత్రములు కూడా దక్షిణ ఇవ్వబడినవై  
అవుతున్నాయి

అయజ్ఞోవా ఏషః| యోసామా| చతురన్నయతి| చతురక్షరగ్ం రథంస్తరమ్|  
రథంతరస్యైష వర్ణః| ఉపరీవహరతి| అంతరిక్షంవామదేవ్యమ్| వామదేవ్యస్యైషవర్ణః|  
ద్విర్భుహోతి| ద్వక్షరం బృహత్| బృహత ఏషవర్ణః| అగ్నిహోత్రమేవ  
తత్సామన్వత్కరోతి|

సామము లేకపోతే యజ్ఞము లేదు , యజ్ఞము సామ ప్రధానము కాబట్టి,  
అగ్నిహోత్రంలో సామ లేదు. కావున అగ్నిహోత్రం యజ్ఞం కాదు అని అంటే , అలా  
కాదు అగ్నిహోత్రంలో సామ సారూప్యం ఉన్నది అని వర్తిస్తున్నారు. ఉన్నయనం  
నాలుగు సార్లు చేస్తారు రథం తర సామ పేరులో నాలుగు అక్షరములు ఉన్నవి, కావున  
ఉన్నయన క్రియ రథస్తర సామ స్వరూపము. ఉన్నయనము చేసి ఆహవనీయ  
సమీపమునకు తీసుకువెళ్ళు సమయంలో భూస్పర్శ లేకుండా అంతరిక్షంలో  
ఉండటం వామదేవ్య సామస్వరూపము, " అంతరిక్షంవైవామదేవ్యం " రెండుసార్లు  
హోమం చేస్తారు కావున ఆహుతి సంఖ్య రెండు, బృహత్సామ పేరులో ఉన్న  
అక్షరములూ రెండే, కావున ఆహుతి బృహత్సామ రూపము. ఈ సంఖ్యా  
సారూప్యము అగ్నిహోత్రమును సామయుక్తముగా చేయుచున్నది

యోవా అగ్నిహోత్రస్యోపసదోవేద| ఉపైనముపసదోనమంతి| విందతఉపసర్తారమ్|  
ఉన్నీయోపసాదయతి |పృథివీమేవప్రీనణాతి| హోష్యన్నుపసాదయతి|అంతరిక్షమేవ



ప్రీణాతి| హుత్వోపసాదయతి| దివమేవ ప్రీణాతి| ఎతావా అగ్నిహోత్ర స్యోపసదః| య  
ఏవంవేద| ఉపైనముపసదో నమంతి| విందత ఉపసత్తారమ్|

అగ్నిహోత్ర సంబంధమైన ఈ ఉపసత్తులను ఎవరు తెలుసుకుంటారో వారు  
సేవకులను పొందుతారు. ఉన్నయనము అయిన తరువాత గార్హపత్యము వెనుక  
ఉంచుట మొదటి ఉపసాదనము. దీనిచేత పృథివిని ప్రీతిపరుస్తారు. హోమము  
చేయుటకు ముందు ఆహవనీయ సమీపములో ఉంచుట రెండవ ఉపసదనము. దాని  
చేత అంతరిక్షమును ప్రీతి పరుస్తారు. హోమము చేసిన తరువాత మూడవ  
ఉపసాదనము. దాని చేత ద్యులోకమును ప్రీతిపరుస్తారు. ఇవియే అగ్నిహోత్రమునకు  
ఉపసత్తులు.

యోవా అగ్నిహోత్రస్యాశ్రావితం ప్రత్యాశ్రావితగ్ం హోతారం బ్రహ్మణం వషట్కారం వేద|  
తస్య త్వేవహుతమ్| ప్రాణోవా అగ్నిహోత్రస్యాశ్రావితమ్| అపానః ప్రత్యాశ్రావితం|  
మనోహతా| చక్షుర్బృహ్మ| నిమేషోవషట్కారః|య ఏవం వేద|తస్యత్వేవహుతమ్|

"ఆశ్రావయాస్తుశ్రౌషడ్యజయే యజామహేవషట్కారః" ఈ సప్తదశాక్షరములు ప్రజాపతి  
రూపము. ఆశ్రావణ ప్రత్యాశ్రావణములు లేనిది యజ్ఞము అనబడదు. అందువలన  
అగ్నిహోత్రంలో "ప్రాణ్యాపాన్య నిమిల్భావేక్ష్య ధ్యాయేద్యత్కామస్యాత్ "అను  
క్రియలు ఏనైతే ఉన్నవో అవి వరసగా, ప్రాణనము అగ్నిహోత్రము యొక్క  
ఆశ్రావణము, అపాననము ప్రత్యాశ్రావణము, మనసు హోత, చక్షుస్సులు బ్రహ్మ  
నిమేషము (కన్నార్పణము) వషట్కారము. ఈ విధముగా ఎవరైతే అగ్నిహోత్రము  
యొక్క ఆశ్రావణను, ప్రత్యాశ్రావణమును, హోతను బ్రహ్మను, వషట్కారమును  
తెలుసుకొని అగ్నిహోత్రము చేస్తారో వారి యొక్క ఆహుతి దేవతలకు ముఖ్యము  
అవుతుంది (ప్రీతికరము అవుతుంది)

ప్రజాపతిర్యజ్ఞానసృజతా అగ్నిహోత్రంచాగ్నిష్టోమంచ  
పౌర్ణమాసీంచోక్త్యంచామావాస్య్యాంచ తానుదమిమీత యావదగ్నిహోత్ర  
మాసీత్తావానగ్నిష్టోమః

అగ్నిహోత్రమును కూడా యజ్ఞ భావన చేస్తూ చేయవలెను ప్రజాపతి అగ్నిహోత్రము  
మొదలుగాకల యజ్ఞములను సృష్టించి, వాటిని తూచాడు. దానిలో అగ్నిహోత్రం  
అనేది అగ్నిష్టోమంతో సమానముగా తూగినది

యఏవం విద్వానగ్నిహోత్రం జహోతి యావదగ్నిష్టోమేనోపాప్నోతి తావదుపాప్నోతి

ఎవరైతే ఈ విధముగా అగ్నిహోత్రము ను అగ్నిష్టోమముతో సమానము  
అని తెలుసుకొని, భావిస్తూ చేస్తారో, వారు అగ్నిష్టోమం వలన ఏ  
ఫలమైతే పొందుతారో ఆ ఫలమును తప్పకుండా పొందుతారు

**\*అగ్ని, సూర్య అభేదము\***



అగ్నింవావాదిత్య సాయం ప్రవిశతి| తస్మాద్గ్నిర్దూరాన్నక్తందద్యతే| ఉభేహి  
తేజసీసంపద్యతే| ఉద్యంతంవావాదిత్య మగ్నిరను సుమారోహతి| సుమారు  
తస్మాద్దూమ ఏవాగ్నేర్దివాదద్యతే|

సాయంకాలం తరువాత ఆదిత్యుడు అగ్నిని ప్రవేశిస్తాడు. కావున, సూర్యాగ్ని తేజస్సు  
కలవటం వల్లనే రాత్రి యందు దూరము నుంచి కూడా అగ్ని మంచి ప్రకాశవంతంగా  
కనిపిస్తాడు. అలాగే ఉదయిస్తున్న సూర్యుడిని అనుసరించి అగ్ని సూర్యుని యందు  
ప్రవేశిస్తాడు. అందువలన ఉదయం పూట దూరం నుంచి ధూమమే కనిపిస్తుంది.  
తేజస్సు కనిపించదు( దీనివలన సూర్యుడు, అగ్ని ఒకటే, ఇద్దరికీ భేదము లేదుఅని  
తెలుసుకొనవచ్చు)

**\*ఆహుతి విశేషము\***

ఉత్తరావతీంనై దేవా ఆహుతి మజుహవః| అవాచీమసురాః| తతో దేవా అభవన్|  
పరాసురాః| యం కామయేత వసీయాన్స్వాదితి| కనీయస్తస్య పూర్వగ్ంహుత్వా|  
ఉత్తరం భూయోజుహుయాత్| ఏషావా ఉత్తరావత్యాహుతిః| తాందేవా అజుహవః|  
తత స్తే భవన్ |యస్యైవం జుహ్వతి| భవత్యేవ|

మొదటి ఆహుతి యందు తక్కువ హవిస్సు హోమం చేసి, రెండవ ఆహుతి యందు  
ఎక్కువ హోమం చేస్తే అది ఉత్తరావతీ ఆహుతి అవుతుంది .దీనికి వ్యతిరేకంగా చేస్తే  
అవాచ్యాహుతి అవుతుంది. ఉత్తరావత్యాహుతిని దేవతలు హోమం చేశారు.  
అవాచ్యాహుతిని అసురులు చేశారు. దేవతలు సంపదలు కలిగినవారై అయినారు.  
అసురులు పరాభవం చెందారు. ఎవరైతే ఉత్తరావత్యాహుతిచేస్తారో వారికి సకల  
సంపదలు కలుగుతాయి. అవాచ్యాహుతి వలన నష్టము, పరాభవము కలుగుతుంది

**\*సాయం, ప్రాతః కాలమునందు సంచరించు దేవతలను ప్రీతి పరచుట\***

సాయంయావానశ్చనైదేవాఃప్రా తర్యావాణశ్చాగ్నిహోత్రిణో గృహ మాగచ్ఛంతి| తాన్  
యన్నతర్పయేత్ |ప్రజయాస్య పశుభిర్వితిష్ఠేరన్| య త్తర్పయేత్| తృప్తా యేవినం  
ప్రజాయా పశుభిఃతర్పయేయుః |

సాయంత్రము, ఉదయము సమయాలలో అగ్నిహోత్రి గృహానికి దేవతలు వస్తారు.  
వారిని తృప్తి పరచక పోతే ప్రజా, పశు వియోగము కలుగుతుంది .ఎవరైతే వారిని  
తృప్తి పరుస్తారో వారికి ప్రజా, పశు సమృద్ధి కలుగచేస్తారు.

# ప్రార్థనా

అగ్నేనయ సుపథా రాయే అస్మాన్ విశ్వాని దేవ వయనాని విద్వాన్  
యుయోధ్యస్మజ్జాహురాణమేనో భూయిష్ఠాంతే నమఉక్తిం విధేమ.

ఓ అగ్ని' మేము కోరుకొను ధనములు, కర్మ ఫలము వంటి సంపదలు పొందుటకు  
మమ్ములను సన్మార్గములో నడిపించుము. నీవు అన్ని మార్గములను ఎరిగిన వాడవు  
అనగా మేము ఇతరులను బాధించి, పీడించి, కోరికలు తీర్చుకొనుటకు  
అపమార్గములను ఆశ్రయింప చేయకుండా ధార్మిక మార్గము చూపి, బుద్ధిని ధర్మ  
మార్గమునందు ప్రవేశ పెట్టుము మేము పొందవలసినటువంటి ఫలములు పొందుటకు  
ఏదైతే మా కుటీలబుద్ధి మరియు పాపము అడ్డముగా ఉన్నదో దానిని తొలగించు.  
అనేక రకములైనటువంటి అనేక విధములుగా నీకు స్తోత్రములు చేస్తాను నమస్కార  
పరిచర్య చేస్తాను 🙏🙏

"యజ్ఞోయజమానః"

"యజ్ఞో యజ్ఞపతిర్యజ్వా యజ్ఞాంగో యజ్ఞవాహనః" (విష్ణు సహస్రనామం)

"యజ్ఞప్రియా యజ్ఞకర్త్రీ యజమాన స్వరూపిణి"(లలితా సహస్రనామం)

పై శృతి స్మృతులు యజ్ఞమే పరమాత్మ స్వరూపమనీ , పరాశక్తి స్వరూపమనీ  
అటువంటి యజ్ఞము చేయు యజమాని కూడా పరమేశ్వర స్వరూపమే కాబట్టి  
యజ్ఞారాధన చాలా ఉత్తమమైనదనీ, యజ్ఞమును, యజ్ఞము చేయు యజమానిని  
పూజింపవలెనని తెలియుచున్నది. ఇంతేకాక యజ్ఞములో యజమాని ఎన్ని చేసినా  
ఆయా మంత్రములలో, కర్మలలో చెప్పబడిన ఫలితములన్నీ కూడా యజ్ఞమును  
అనుసరించి ఉన్నటువంటి సమస్త ప్రాణికోటికి కూడా చెందుతాయి కేవలం  
యజమానికి కాదు. అనుష్ఠానము చేయువారు, చేయించువారు, చూసేవారు కూడా  
గమనించవలసివిషయము ఇది.

యజ్ఞేశ్వరోరక్షతు, మంగళం మహత్.

## **\*గమనిక\***

---

గత కొద్ది రోజుల క్రితము "అగ్నిహోత్ర మంత్రార్థదీపిక" అను గ్రంథమును కాలానుగుణ సౌకర్య రీత్యా పిడిఎఫ్ రూపకముగా ఆవిష్కరించిన సంగతి అందరికీ విదితమే. కానీ విడుదల చేసిన ఆ పిడిఎఫ్ కాపీ సరిగా లేని కారణంగా మరల సౌకర్యముగా ఉండునట్లుగా, అంతేకాక కొన్ని సవరణలు కూడా చేసి కొత్త కాపీ తయారు చేసినాము. కొత్త కాపీకి గుర్తుగా ముఖ చిత్రమునందు "కించిత్పరిష్కృతము" అని ఉంటుంది. కావున ఇప్పటికే పాత కాపీని డౌన్లోడ్ చేసుకున్నవారు మరియు కొత్తగా గ్రంథమును డౌన్లోడ్ చేసుకునేవారు ఈ సవరణ చేసిన కాపీని డౌన్లోడ్ చేసుకోవలసినదిగా మనవి.

---





అమీవేదిం పరితః క్షప్తధిష్టియాః  
సమిద్వన్తః ప్రాన్త సంసీర్ణ దర్భాః  
అపఘ్ననోదురితం హవ్యగన్తైః  
వైతానాన్త్వాంవహ్నాయః పాలయన్తు ॥

- అభిజ్ఞాన శాకుంతలం

వేదినిగూర్చి చుట్టూ చేయబడిన ధిష్టియలు కలిగి ఉన్నటువంటి, సమిధలు, చక్కగా పరిచిన దర్భలను కలిగి ఉన్నటువంటి, హవిస్సులు అనే ఆజ్యం, ప్రిరోదాశాది మంచి సుగంధములచేత పాపములు పోగెట్టేటువంటి, వైతానాగ్నులు నిన్ను రక్షించుగాక!

యుగపత్సర్వ తీర్థాని యుగపత్సర్వ దేవతాః।  
ద్రష్టుమిచ్ఛసి చేద్రాజన్ అగ్నిహోత్రగృహంప్రజ।  
శ్రీకృష్ణపరమాత్మ ధర్మరాజుతో చెప్పినమాట.

అన్ని తీర్థాలలోను ఒకేసారి స్నానం చేయాలనిపించినా, సమస్తమైన దేవతలను ఒకే సమయంలో చూడాలనిపించినా నిత్యాగ్నిహోత్ర యొక్క ఇంటికి వెళ్ళి అగ్నిహోత్ర సమయంలో అక్కడ ఉండి దర్శనం చేసుకుని అవభృథం చల్లించుకుంటే ఆ ఫలము వస్తుంది. అని చెప్పారు.



**ఆర్ష విద్యా పరిశోధన పరిషత్, కామకోటినగర్, విజయవాడ.**

**శ్రీ చంద్రశేఖర ఆర్ష విద్యాలయము**

**శాయపురం - ఉయ్యూరు మండలం, కృష్ణాజిల్లా - 521 256**

**సెల్ : 9491964279, 9618164616**